

**ABONEJUET
«NOVADNIEKU»**
augustam un pārējiem gada
mēnešiem «Latvijas Pasta»
nodalās un pie pastniekiem līdz
23. jūlijam, modernizētajās pasta
nodalās — līdz 26. jūlijam.

Grāmatu nams pošas Preiļu pilsētas svētkiem

● SIA «Apgāds «Zvaigzne ABC»» grāmatu nams Preiļos pēc fasādes remonta un atjaunotā krāsojuma tagad patikami izceļas pārējo pilsētas centra ēku vidū. Foto: A.Šņepsts

Preiļu centrā ikvienam gājējam un braucējam labi pamanāma kļuvusi SIA «Apgāds «Zvaigzne ABC»» grāmatu nama fasāde.
Dzeltenīgajos un gaišzaļganos tonos ieturētais krāsojums iederas vasarīgajā pilsētas centra noskaņā un patīkami papildinās kopējo ainavu drīzumā gaidāmajos pilsētas svētkos.

Kā «Novadniekiem» pastāstija Preiļu grāmatu nama vadītāja Inese Anspoka, fasādes remonts bijis paredzēts gada otrajā pusē, taču sakarā ar pilsētas svētkiem nolemts pasteidzināt plānotos darbus. Cenu aptaujas rezultātā izdevīgais piedāvājums saņemts no vietējiem būvniekiem — SIA «Preiļu celtnieks». Pret remontētāju veikumu ēkas saimniekiem pretenziju nav, darbi veikti ātrā laikā un atbilstoši iecerēm.

«Lai grāmatu nams patiešām izskatītos glīti, gatavojoj projektu, aicinājām talkā mākslinieci dizaineri Svetlanu Kuļģajevu no Līvāniem, kā arī Preiļu mākslinieces Anitu Punculi un Ievu Babri. Viņu idejas krāsojumam tika apstiprinātas un, kā esam secinājuši pašlaik, bijušas veiksmīgas,» stāsta grāmatu nama vadītāja. Viņa piebilst, ka ēkas ārējam remontam paredzēti vairāk nekā 20 tūkstoši latu.

Tomēr fasādes remonts nav vienīgais aizsāktais darbs. Pie ēkas ieklāts brugis, drīzumā tiks atvērta arī veikala kancelejas preču nodaļa, kur pašlaik vēl notiek remonts. Tā atradīsies ēkas labajā spārnā (uz Zajās ielas pusē — red.) ar atsevišķu ieeju. Remonts nepieciešams arī grāmatu nama iekštelpām. Vadītāja cer, ka šīs vasaras otrajā pusē celtnieki kērsies klāt otrā stāva telpu remontam, kas pēdējo reizi tur veikts pirms gadiem

divdesmit. Būs vieta gan saimnieciskām, gan atpūtas telpām, kā arī plašāka zāle sanāksmēm, kur pulcēties rajona skolu pedagoģiem, izdevniecības redaktoriem un autoriem, kā arī citiem interesentiem, kas regulāri ierodas Preiļos. Inese Anspoka pastāstīja, ka telpu trūkuma dēļ līdz šim tikšanās parasti rikotas Preiļu galvenajā bibliotēkā, Preiļu 1. pamatskolā un citur.

«Lai gan ekonomiskā situācija lauku regionos pašlaik ir sarežģīta, cilvēki, acimredzot, grāmatas uzskata par parliekošu vērtību, tāpēc par pircēju trūkumu nesūdzamies,» secina grāmatu nama vadītāja. «Tieši tāpēc vēlējāmies, lai visiem grāmatu draugiem būtu patīkami pie mums ienākt. Vēl jo vairāk tāpēc, ka pamazām tuvojas jaunais mācību gads un pēc skolai domātās literatūras nāks bērni.»

L.Kirillova

Uz Jēkabpili, lai redzētu svētbildi

Svētās Dievmātes Brīnumdarītājas svētbilde (arī Jēkabpilte ikona, pēc Jēkabpils senā nosaukuma), kas pazīstama kopš 17. gadsimta un bija zudusi Pirmā pasaules kara laikā, tagad atgriežas Latvijā no Krievijas, no Troice-Sergeja lavras. Tieka arī ziņots, ka 19. jūlijā svētbildi nogādās Kristus Piedzīšanas katedrālē Rīgā, bet 25. jūlijā to nogādās Jēkabpils Svēta Gara vīriešu klosteri, kur pulksten 15.00 notiks ipašs dievkalpojums ar Rīgas metropolita Aleksandra piedališanos.

Mīlestību mūsu bērniem

Ik pa laikam, gan tuvu, gan tālu dzird kādu aicinājumu palīdzēt, atbalstīt, ziedot. Mēs labi saprotam, ka vajag sniegt palīdzības roku nelaimē nokļuvušajam, lai nerastos strupceļš, nezustu ceriba un rastos jaunas iespējas. Visbiežāk lūdzēju lomā ir cilvēki, kuri nevar savu problēmu atrisināt vieni, taču ir situācijas, kad atbalstu lūdz arī lieli uzņēmumi, kuri pirmajā mirklī šķiet stabili un nodrošināti.

Šoreiz palīdzību lūdz SIA «Preiļu slimnīca», lai piesaistītu līdzekļus Bērnu nodalas kosmētiskajam remontam, kas tur nav bijis no nodalas nodošanas ekspluatācijā briža, nu jau 16 gadus. Lai šī nodaļa varētu kvalitatīvi strādāt medicīnas jomā un sertificēties, slimnīca ir ieguldījusi daudz līdzekļu aparātūrā un medicīniskajā aprīkojumā. Bet, lai bērni varētu ātrāk atveseloties, tā ir par maz, jo personāla atsaucība un smaids nespēj kompensēt palātas bez logiem, bez saules gaismas un koku zaļuma.

Lai iepriecinātu bērnu sirsniņas un aizmirstos ārstēšanās nepatikamie briži, slimnīcas kolektīvs ir gādājis par rotālietām, ierikojis spēļu vietu, kur ir iespējams arī skatīties televizoru un māsiņu sagādātās multfilmās videomagnetonā. Ir iegādāta bērnu gulta veļa ar jaukiem zīmējumiem, grāmatas un daudzas citas lietas. Taču par visu vairāk bērnu nodalai sāp noplukūšas sienas, vecie logi, nolietotā santehnika.

Preiļu rajona padome un SIA «Preiļu slimnīca» sadarbībā ar biedrību «Siera klubs» ir uzsākusi labdarības akciju «Mīlestību mūsu bērniem», kuras rezultātā savālktie līdzekļi tiks izlietoti bērnu nodalas kosmētiskajam remontam.

Ir mūsu vidū cilvēki, kuriem ir dzirdīgas ausis un dāsnas sirdis, kuriem rūp bērnu veselību un Preiļu slimnīcas bērnu nodalas nākotne, un kuri labi saprot, ka, investējot veselības aprūpē, un it īpaši bērnu veselības aprūpē, tiek investēts mūsu nākotne.

Jebkurš finansiālais atbalsts palīdzēs saglabāt smaidu mūsu bērnu sejās viņu grūtajos brīžos.

Aicinām visus aktīvi iesaistīties akcijā «MĪLESTĪBU MŪSU BĒRNIEM»!

ZIEDOJUMU KONTS:
LV12UNLA0026000141713
SEB Banka
Preiļu rajona padome
Reg. Nr. 90000068873

Darbojas arī labdarības ziedoju mu tālrunis 90006788. Zvana cena Ls 1.

Mēs steidzamies, un steigties vajag. Vajag dzīvot bagātāk. Tāču - nevis klūpot pār saknēm, bet kopjot tās. Kopjot gan ar tāpstu, gan ar labu dziesmu par māti, gan ar skaistu kapvietu, bet vienmēr ar cieņu un rūpēm ikdienā. Ar to sākas tikums.

Vilnis Kvačs

Augstie energotarifi samazina iespēju būvēt jaunas gāzes stacijas Latvijā

Augstie energotarifi samazina iespēju būvēt jaunas gāzes stacijas Latvijā, 10. jūlijā Saeimā, ziņojot par nacionālo drošību, teica Ministru prezidents Ivars Godmanis.

«Man ir nācīes iepazīties ar jaunajiem energotarifiem, projektiem, tajā skaitā ar tiem, kas ir balstīti lielākoties uz gāzes cenu kāpumā. Pie šādiem projektiem, pie šādiem cipariem es varu pateikt to, ka maksimāli samazinās iespēja būvēt jaunas gāzes stacijas Latvijā,» brīdināja valdības vadītājs.

Viņš apstiprināja, ka valdība atbalstītu šādu elektrostaciju būvēšanu, ja to dara «privātie investori no ārpuses». Tiktu atbalstīta attiecīgo zemesgabalu piešķiršana, un šie privātie uzņēmēji varētu uzņemt kogenerācijas stacijas, viņi varētu piesaistīt

strategiskos investorus un tirgū pārdot savus pakalpojumus. Savukārt Latvijas valdības resursi, pēc Godmaņa domām, pie šāda cenu kāpuma būs jāvelta diversifikācijai uz citiem energokurināmiem resursiem, kas būs pamatā ogles u.c. «Pie šāda tarifu kāpuma es pats sev logiski nevaru pierādīt, ka papildu jaudas gāzes stacijā būtu attaisnojamas,» atzina Godmanis.

Kā informēja premjers, par jaunām energojaudām tiks izsludināts konkurss. «Gada beigās konkursa nosacījumos būs redzams, vai mēs iesim uz vairāku atsevišķu, nelielu staciju būvi, vai uz vienas lielas stacijas būvi — tas vēl ir atkarīgs, kā mums izdosies panākt to, ko mēs velamies panākt — savienojumu ar Skandināviju, kur mums nav atbalstošas pozīcijas no otras puses,» uzsvēra valdības vadītājs.

Ministrs prezidents arī informēja deputā-

tus, ka valdība, lai kaut cik nobremzētu degvielas cenu, pieņemsu lēmumu diversificēt obligāto rezervu uzglabāšanas vietas Eiropas ekonomiskā telpā. Tas nozīmē, ka degvielas tirgotāji 36 dienu rezervi varēs turēt arī āpus Latvijas — Norvēģijā, Somijā, Dānijs. «Es ceru, ka tas vismaz nesels degvielas cenu,» sacīja Godmanis.

Otrs valdības uzstādījums ir — pie šāda degvielas cenas pieauguma netiks atbalstītas akcizes nodokļa turpmāks palielinājums.

Arī deputāts Aigars Štokenbergs, runājot debatēs, apgalvoja, ka «jau vistuvākajā laikā Krievijai vienkārši nebūs gāzes». Tāpēc patlaban Latvijas kaimiņvalsts izmīsīgi cenšas nodrošināt piegādes no Vidusāzijas. Lielās gāzes rezerves — Štokmana atradnes, uz kurām Krievija cerēja, sākotnēji tika plānotas jau 2010. gadā, tagad termiņš

ir pārceelts uz 2013. gadu. Visticamāk, tās netiks iedarbinātas ātrāk kā 2015. gadā. «Tas nozīmē tikai vienu, mums jau vistuvākajā laikā ir jājatsakās no nereāliem plāniem būvēt gāzes elektrostaciju Latvijā,» teica Štokenbergs. Politikis arī aicināja pievērst uzmanību, par kādām gāzes cenām tika runāts G-8 valstu sanāksmē, kas notika Japānā. Jau šajā ziemas sezonā Latvijā tiek plānots tarifa pieaugums mājsaimniecībām par 55%-70%, ražotājiem — par 25%.

«Ja jūs to saliekat kopā ar pēdējiem paziņojumiem, ko ir teicis «Gazprom» vadītājs, ka cenas gāzei sasniedzs 800-1000 dolārus par 1000 kubikmetriem, tad jūs viegli sapratisiet, ka jau tuvākajā laikā sāksies «zurku skrējens» par to, kura valsts vispār būs spējīga nopirkīt ierobežotos gāzes resursus par šim cenām,» teica Štokenbergs.

LETA

Būtiski samazinājies Latvijas ārējās tirdzniecības bilances negatīvais saldo

Maijā samazinājies Latvijas ārējās tirdzniecības bilances negatīvais saldo, sasniedzot zemāko līmeni gada laikā, liecina Centrālās statistikas pārvaldes dati.

Šī gada maijā eksporta vērtība sasniedza 369,7 miljonus latu, salīdzinot ar 403,4 miljoniem latu aprīli. Savukārt imports maijā bija 599 miljoni latu, salīdzinot ar 685,5 miljoniem latu aprīli. Lidz ar to ārējās tirdzniecības deficits maijā bija 229,3 miljoni latu, salīdzinot ar 285,1 miljoni latu mēnesi iepriekš.

Kopējais preču ārējās tirdzniecības apgrozījums faktiskajās cenās šā gada maijā sasniedza 968,7 miljonus latu — par 123,2 miljoniem latu jeb 11,3% mazāk nekā mēnesi iepriekš un par 56,2 miljoniem latu jeb 5,5% mazāk salīdzinājumā ar pagājušā

gada maiju.

Šī gada maijā salīdzinājumā ar mēnesi iepriekš faktiskajās cenās visstraujāk **samazinājās** papīra un kartona, tā izstrādājumu eksports — par 60,7%, mēbeļu, ieskaitot matracus un gultas piederumi, — par 29%, elektroierīcu un elektroiekārtu — par 22,8%, gatavo zīvju, vēžveidigo, molusku produktu un konservu — par 20,8%, zāgmateriālu — par 19,4%, bet **pieauga** aglomerētus un neaglomerētus kūdras eksports — par 25,2%, piena, krējuma un piena produktu, izņemot sviestu, sieru un biezpienu, — par 20,8%, dzelzs un neleģēta tērauda — par 12,9%, apālkoku — par 8,2%.

Šī gada maijā salīdzinājumā ar pagājušā gada maiju vislielākais eksporta **pieaugums** bija kviešu un kviešu un rudzu maijsiņumam — gandrīz četras reizes, dzelzīj

un neleģētam tēraudam — par 41,1%, dzelzs un tērauda izstrādājumiem — par 21,2%, elektroierīcēm un elektroiekārtām — par 18%, bet **samazinājums** bija zāgmateriālu eksportam — par 50,8%, trikotāžas apģērbam un tā piederumiem — par 18,4%, kurināmai koksnei — par 15,8% un apālkokiem — par 14,8%.

Savukārt šī gada maijā salīdzinājumā ar mēnesi iepriekš faktiskajās cenās visstraujāk **samazinājās** tekstila apģērba un tā piederumi **imports** — par 44,1%, mehānismu un mehānisko ieriču — par 27,1%, papīra un kartona, tā izstrādājumu — par 20,8%, elektroierīcu un elektroiekārtu — par 19,5%, dzelzs un neleģēta tērauda — par 8,6%, bet **pieauga** dizeļdegvielas **imports** — par 17,2%, plastmasu primārās formās — par 12,5%, mobilo telefoni —

par 10,1%, mazuta — par 3,3%.

Salīdzinājumā ar pagājušā gada maiju vislielākais **importa samazinājums** bija zāgmateriāliem — par 79,1%, vieglajiem automobiļiem — par 41,8%, mehānismiem un mehāniskajām ieričēm — par 36,6%, dzelzs un tērauda izstrādājumiem — par 29%, bet **pieaugums** bija dabasgāzei — par 80,2%, elektroenerģijai — par 64,3%, svaigai; atdzesētai vai saldētai cūkgalai, izņemot subproduktus, — par 42,8%, bet dizeļdegvielai — par 40,5%.

Kopējais ārējās tirdzniecības apgrozījums faktiskajās cenās šī gada pirmajos piecos mēnešos bija par 8,1% jeb 376,3 miljonu latu lielāks nekā pagājušā gada atbilstošajā periodā un tā vērtība sasniedza 5,036 miljardus latu.

LETA

Augustā divi referendumi par Satversmes un Pensiju likuma grozījumiem

Sestdien, 2. augustā, notiks tautas nobalsošana par likumprojektu «Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē». Tautas nobalsošanai nodamais projekts paredz grozīt Satversmes 78. un 79. pantu, nosakot, ka ne mazāk kā vienai desmitajai daļai vēlētāju ir tiesības ierosināt Saeimas atlaišanu. Darbosies 952 vēlēšanu iecirkņi. Tie būs atvērti no pulksten septiņiem rītā lidz desmitiem vakarā, balsot varēs jebkurā vēlēšanu iecirknī gan Latvijā, gan ārvalstīs. Lai vēlētāju rosinātās Satversmes projekts iegūtu likuma spēku,

tas jāatbalsta vismaz pusei no visiem balssiesīgajiem pilsoniem. Referendumā vēlētājiem būs jāatlīdz uz jautājumu: «Vai jūs esat par likumprojektu «Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē» pieņemšanu?». Iespējamie atbilstoši varianti — «par» un «pret».

2007. gada tautas nobalsošana izmaksaja 2 miljonus 18 tūkstošus latu. Centrālā vēlēšanu komisija (CVK) pauž, ka šodien šis skaitulis nebūs mazāks un kā attaisnojums izmaksu pieaugumam neizbēgami tiek piemīnēta inflācija. Vai var naudu ietaupīt? Nē! Kā rakstīts CVK mājaslapā, «ja tautas nobalsošana būtu bizness, tad varētu taupīt, piemēram, samazinot iecirkņu skaitu, negatavojot informatīvos materiālus, nenodrošinot informātīvo tālrundi, nerīkojot iecirkņus ārvalstīs. Taču tautas nobalsošana skar ikvienu vēlētāju tiesības paust savu viedokli par sabiedrībai būtiskiem jautājumiem. Lidz ar to ir jāatrod optimālais risinājums starp nepieciešamību taupīt un nepieciešamību nodrošināt, lai ikvienam vēlētājam likumā noteiktajā kārtībā būtu iespēja piedalīties tautas nobalsošanā. Bet, kā norāda CVK pārstāvji, izmaksu pamatoši vienmēr pārbauda Valsts kontrole.

CVK priekšsēdētājs Arnis Cimars uzsvēr, ka divus referendu-

mus neesot bijis iespējams apvienot vienā datumā, jo tas traucētu vēlēšanās piedalīties ārpus Latvijas dzīvojošiem balsstiesīgajiem pilsoniem. Turklat referendumu apvienošanas ekonomiskā puse esot pārspīlētas. Pat, ja abas tautas nobalsošanas notikuši vienā dienā, izmaksas uz pusi nesamazinātos, jo darbā būtu jāpieņem vairāk darbinieku, divreiz vairāk jāmaksā balsu skaitītājiem. Pēc Cimarda domām, tāpiba ir laba lieta, bet svarīgāk ir nodrošināt vēlētājiem iespēju pilnvērtīgi izmantot savas tiesības — piedalīties tautas nobalsošanā. Viņš prognozēja, ka KATRA referenduma izmaksas būs aptuveni 2,1 miljons latu.

Tāpēc CVK izsludināja arī otro tautas nobalsošanu par likumprojektu «Grozījums likumā «Par valsts pensijām». Tautas nobalsošanā notiks sestdien, 2008. gada 23. augustā. Tautas nobalsošanā vēlētājiem būs jāatlīdz uz jautājumu «Vai jūs esat par likumprojektu «Grozījums likumā «Par valsts pensijām» pieņemšanu?». Iespējamie atbilstoši varianti būs «par» un «pret».

CVK tautas nobalsošanu izsludināja, jo Saeima 3. jūlijā noraidīja vienas desmitās daļas vēlētāju parakstu vākšanā atbalstītos grozījumus likumā «Par valsts pensijām», tādēļ par šo likumprojektu jāriko tautas nobalsošanā, kurai jānotiek ne agrāk kā vienu mēnesi un ne vēlāk kā divus mēnešus pēc likumprojekta noraidīšanas Saeimā.

23. augusta tautas nobalsošanas kārtībā būs tāda pati kā 2. augusta tautas nobalsošanā par Satversmes grozījumiem. Tautas nobalsošana notiks vienu dienu, vēlēšanu iecirkņi būs atvērti no pulksten 7 rītā līdz 10 vakarā, balsot varēs jebkurā vēlēšanu iecirknī. Lai nobalsotu, nepieciešama derīga Latvijas pilsoņa pase, kurā tiks izdarīta atzīme par dalību tautas nobalsošanā. Vēlētāji, kas veselības stāvokļa dēļ nevarēs ierasties vēlēšanu iecirknī, varēs pieteikties balsošanai savā atrašanās vietā.

Tautas nobalsošanā varēs piedalīties arī vēlētāji ārvalstīs. Šie vēlētāji varēs pieteikties balsošanai pa pastu vai balsot kādā no ārvalstīs izveidotajiem vēlēšanu iecirkņiem.

Lai likumprojekts iegūtu likuma spēku, tautas nobalsošanā jāpiedalās vismaz 453 730 vēlētājiem jeb pusei no pēdējās Saeimas vēlēšanās piedalījušos vēlētāju skaita un vairākumam jābalso par likumprojekta pieņemšanu.

Vēlētāju rosinātās likumprojekts paredz grozīt likuma «Par valsts pensijām» pārejas noteikumu 34. punktu, nosakot, ka līdz 2009. gada 31. decembrim vecuma pensijas minimālais apmērs nevar būt mazāks par valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, kura attiecībā no apdrošināšanas stāža piemēroti koeficienti 3,0; 3,5; 4,0 vai 4,5.

No 18. jūlija sāks darboties CVK informatīvais tālrūns 67049999. Informāciju sagatavoja T. Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālrs. 53-07056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

53-07057 (reklāmas un sludinājumu piemēšana),

53-07058, 53-07059 (žurnālistiem). Fakss 53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniegējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsaucē uz «Novadnieku» obligātā.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesi (otrdien, piektdien).

Priecājoties par to, ko dzīve dāvā

SILVIJA BINDARE ir Valsts zemes dienesta Latgales reģionālās nodaļas Preiļu biroja vadītāja. Cilvēks, kura vadībā strādā vairāki desmiti darbinieku. Ik-dienā viņa tiekas ar klientiem, palidz kārtot lietas, kas saistītas ar zemi, nekustamajiem īpašumiem, stāsta, skaistro, pārliecina, sniedz padomus. Pēc darba viņa ir māmiņa divām meitām. Tāpat kā jebkura sieviete velta laiku mājas pienākumiem, iepērkas, gatavo ēst un ari sapņo. Sapņo par to, ka kādreiz pie personīgās mājas iekops puķu dārzu un varbūt radīs iespēju tāpat kā agrāk dziedāt kādā korī vai ansamblī. Nupat Rīgā aizritējušie Vispārējie latviešu dziesmu svētki ienesuši sirdi tādu kā smeldzi, žēl, ka tie notikuši bez viņas līdzdalības.

— Valsts zemes dienests ir viena no tām iestādēm, kuru neatkarīgās Latvijas laikā skārušas dažnedažadas pārmaiņas. Latvijas lauki un pilsētas ir mērīti un pārmērīti, griezti un stīkēti, pirkti un pārdoti, šķiet, ka tikai tagad pamazām tuvojamies daudzo izmaiņu beigām. Agrāk zemes dienestā strādāja daudz darbinieku, ieskaitot mērniekus. Tagad esat sarukuši, droši vien ari darba mazāk.

— Jā, savulaik Valsts zemes dienestā bija iekļauti arī mērnieki. Kopš 2006. gada viņi atdalījušies un strādā atsevišķi, līdz ar to arī mērniecības funkcijas, vaīrs nav piederīgas zemes dienestam. Inventarizācijas birojs, kas ar to nodarbojas, strādā sen, gandrīz četrdesmit gadus, bet līdz ar zemes dienesta izveidošanu tika pievienots mums, un tā ir līdz šim brīdim. Nodarbojamies ar kadastra jautājumiem.

Jūlijā pirms diviem gadiem esam iekārtojušies ēkā, 1. Maija ielā. Telpas plašas un ēras, izdevīgi gan mums, gan apmeklētājiem. Spriedām par to, ka būtu izdevīgi brīvajos kabinetos iekārtot darba telpas zemesgrāmatas darbiniekiem, tad apmeklētājiem būtu daudz ērtāk. Iepriekš stāgājām no vienas vietas uz otru kā gājputni — strādājām viesnīcas ēkā, telpās pirts kompleksā, rajona padomē.

— Pastāstiet, kā pati kļuvāt par zemes dienesta darbinieci un vai varat teikt, ka zemes reformas lietas rajonā zināmas kā uz delnas?

— Ar zemes dienestu esmu saistīta jau astoņpadsmit gadus. Pabeidzu toreizējās Lauksaimniecības akadēmijas Zemes ierīcības fakultāti. Zemes dienesta kā atsevišķas iestādes nemaz nebija, rajonā strādāja tikai viens zemes ierīkotājs. Kamēr rajona padomē izveidoja otru štata vienību, biju Rožupes kolhozā par sekretāri. Kādu laiciņu kā zemes ierīkotāji strādājām kopā ar savu ilggadējo kolēgi Antonu Valaini, bet tad sevi pieteica bērni. Kamēr biju atvainījumā, tika izveidots zemes dienests. Atnācu, tā teikt, pie visa gatava. Jau gadus četrus esmu tagadējā Preiļu biroja vadītāja.

Manā pakļautībā ir ap 30 darbinieku, daļa gan strādā tikai pusslodzi. Zemes reforma patiesām nebija no vieglajiem un vienkāršākajiem procesiem. Bet tas ir pašsaprotami. Pašlaik mūsu galvenās funkcijas ir saistītas ar nekustamajiem īpašumiem, kadastrēšanu, īpašumu uzskaiti — kam kas pieder, no kā sastāv īpašumi, kādas izmaiņas radušās kadastrālās uzmērīšanas rezultātā. Nepārtraukti taču kaut kas tiek nojaukts, no jauna būvēts un tā tālāk. Mūsu informācijas sistēmā tas viss patiesām ir kā uz delnas, gan teksta, gan grafiskajos datos. Jebkurš īpašums ir atrodams. Pēdējā laikā tas patiesām ir saistoši un interesanti, jo ziņas pieejamas arī digitālā veidā. Informācija uzkrājas, tiek nepārtrauktai pildināta.

Nodarbojamies arī ar dokumentu sagatavošanu tālākai īpašumu noformēšanai zemesgrāmatā. Tas nebūt nav viens papīris, bet dokumentu pakete. Svarīgs uzdevums ir īpašumu kadastrālā vērtēšana, gatavojam izziņas dažādiem darījumiem, turpinām veidot arhīvu. Tājā nodoti zemes komisiju dokumenti, tehniskā dokumentācija, kas birojā uzkrājas gadu gaitā. Informācijas apjomī ir tik lieli, ka steigšus jāsāk domāt, kā to visu optimizēt — skenēt, digitalizēt un tā tālāk, citādi papīri aizņem

pārāk daudz vietas.

Zemes dienestā redzams, cik mēs rajo-nā bagāti īpašumu zipā. Ir pilnīga informācija par katru īpašnieku, tāpēc sadarbo-jamies arī, piemēram, ar tiesu izpildītājiem, ja viņi lūdz ziņas, kā arī ar tiesu. Šajā ziņā esam sākumpunkts, vieta, kur iegūt sākot-nējtos dokumentus.

— Cik saprotu, jūs esat *papīru tārpi*, vai vispār kādreiz tiekat no kabinetiem laukā?

— Ārpus kabinetiem strādā vienīgi inventarizatori, visiem pārējiem darbs ir birojā.

— **Laikam gan tas nav aizraujoši.**

— Neviena diena nav līdzīga otrai. Tāpat kā neviens īpašums nav līdzīgs un nav līdzīgi mūsu klienti. Situācijas ir dažādas. Tikai nezinātājam liekas, ka nav nekā vienkāršāka kā īpašumu ierakstīt zemesgrāmatā — atnāc uz zemes dienestu, panem dokumentus un viss. Īpašumu veidu ir daudz. Pat tādā gadījumā, kad klientam vajadzīga tikai viena izziņa, jāpārcīlā kaudze citu dokumentu.

— **Kāpēc studijām izvēlējāties zemes ierīcības specialitati un vai sasnieg-tais atbilst jūsu cerībām?**

— Kad iesniedzu dokumentus studijām, isti nemaz nezināju, kas tā par fakultāti — zemes ierīcība. Zināju vienīgi to, ka būs vajadzīga rasēšana. Bet tas bija priekšmets, kas man skolā labi padevās, tāpat kā zinēšana. Gribēju studēt arhitektos, bet konkursā — liels, bailes — vēl lielākās. Tāpēc neriskēju un gāju uz zemes ierīkotājiem. Tagad varu teikt, ka ne uzreiz aptvēru, cik interesanta ir specialitāte, bet pamazām. Zemes ierīcība nav tikai platību mērišana uz lauka, bet arī projektēšana, pie tam zemes ierīcības inženieri savulaik strādāja loti daudzās vietas — ceļu būvē, meliorācijā, lauksaimniecībā. Akadēmijā mums, starp citu, mācīja ne tikai zemes lietas pār-zināt, bet arī mehanizācijas, meliorācijas un zooinženierijas pamatus. Studiju laikos un vēlāk man vislabāk patīk zemes ierīcības projektu izstrāde. Bet, ja nu reiz liktenis lēmis strādāt zemes dienestā, pieņemu vi-su, kā ir, un strādāju pēc labākās sirdsapziņas. Sanāk tā, ka praktiski viss mans līdzšinējais darba mūžs pagājis zemes re-formas plūsmā un ar to vien saistās.

— **Vai beidzot būsim tikuši ar refor-mu galā?**

— Izskatās, ka jā. Vismaz zemes izpir-cējiem reforma patiesām būs galā visai drīz. Kas gribēja un pacentās, tie zemes lietas jau nokārtojuši pirms gadiem. Ja kā-dam agrāk likās, ka pakalpojumu cenas ir augstas, var tikai nozēlot, jo laika gaitā tās vairākkārt augušas. Diemžēl tāda ir situā-cija, ka dalai iedzīvotāju pašlaik primārais ir uzturēt ģimeni, bet īpašuma lietas pa-likušas otrajā plānā. Atliek gaidīt, varbūt kāds gribēs to nopirkst vai vēlāk radīsies brīvi līdzekli.

— **Ik dienu strādāt ar klientiem droši vien nav vienkārši. Īpašumu lie-tas parasti rada daudz strīdu, nesaprā-šanos un tā tālāk.**

— Reģionā izveidota un darbojas zemes robežu strīdu komisija. Tur tiek izskatīti iebildumu akti, kas radušies mērišanas laikā. Varbūt kāds iznīcinājis robežzīmes, un strīdniekim vajag palīdzību, lai reālais laiks saskanētu ar to, kas rakstīts plānā. Taču ir lietas, kuras līdz skaidribai var novest tikai tiesa, piemēram, servitūtu noteikšana.

● — Tā tikai liekas, ka citur zāle zalāka un dzīve labāka. Preiļi ir kā Dieva auss, kur dzivot, strādāt un bērnus audzināt. Vajag tikai justies piepildītam,— saka Valsts zemes dienesta Latgales reģionālās nodaļas Preiļu biroja vadītāja Silvija Bindare. Foto: A.Šņepsts

Bez šaubām, mūsu uzdevums ir būt laip-niem ar visiem klientiem. Un reizēm ir tā, ka pietiek no sirds izrunāties, izstāstīt, kādi likumi jāpērā un tā tālāk. Likum-došanas akti bieži vien uzrakstīti loti sa-režģīti, nespēcīlistam grūti tikt skaidribā. Izskaidrojam, kāds ir garais process, lai īpašnieks bez aizķeršanās un nervu bendēšanas atrāk varētu sapņēt zemesgrāmatu.

— **Pievērsīsimies personīgākām tēmām.**

— Esmu *preilene*, tātad dzimusi un au-gusi Preiļos. Visagrākās atmiņas saistīs ar *siliti*, kur vēlāk bija dzimtsarakstu nodaļa, — preti Preiļu 1. pamatskolai. Tā ir arī mana skola. Teicamniece nebija, tomēr mācījosis labi. Kā tagad domāju, uz lauksaimniecības akadēmiju aizgāju vēl arī tā-pēc, ka rajons studentiem maksāja stipen-diju. Zemes ierīcība pārsvarā bija meiteņu fakultāte, puiši izvēlējās studēt celtniecību.

Toties studijām Jelgavā tāda ipatnība, ka tur ir intensīva studentu dzīve — iepa-zīšanās, tīkšanās, iemīšanās. Izveidojās daudzi pāri, kas vēlāk apprečējās. Tā bija arī mums ar Sandoru. Viņš ir no leīsmalēs, no Aknīstes. Sandors, kuram mamma de-va šo ipatnējo ungāru vārdu, studēja jau minētajos celtniekos. Mūsu kopītīnēs dzīve mutoloja tik intensīvi, ka pat jelgavnieki nāca pie mums uz pasākumiem. Tā arī nolūkojām viens otru. Tas gan notika, kad viņš atsāka studijas pēc dienesta armi-jā. Arī augstskolu beidzām atsevišķi. Vi-nam, lai gan diploms bija, aistrā darbu profesijā isti neizdevās. Devīndesmito gadu sākums, juklu laiki, tāpēc sākumā Sandors nodibināja individuālo uzņēmumu, vadīja diskotēkas. Pašlaik viņš strādā tepat zemes dienestā par novērtētāju.

— **Vai netraucē, ka visu dienu te viens līdzās otram malaties? Pie tam, esat priekšniece...**

— Mēs jau nesēžam vienā kabinetā! Īs-tenībā tas mani neapgrūtina. Varbūt tās ir rakstura ipatnības, kas palīdz, lai gan būt vira priekšnieci nekādā gadījumā nav

vienkārši. Darbs un mājas ir diivas dažā-das lietas. Pa reizei vakaros pārrunājam arī darba lietas, ja kas svarīgāks, bet lielā-koties cenšamies no šādām sarunām at-turēties. Bieži aizsēžos kabinetā ilgāk, jo pa dienu, kamēr cilvēki nāk, pietrūkst laika dažādām administratīvām darīšanām. Cit-reiz vakarā pāris stundu laikā var izdarīt vairāk nekā pa visu darba dienu.

— **Ko jums patīk darīt ārpus darba?**

— Drīzāk — ko patiktu darīt. Patiktu dziedāt, dejot. Agrāk tā arī bija, esmu dzie-dājusi ansamblī, korī, esmu dejojusi. Sandors saslima un atteicās no šī vaļasprieka, bet es negribēju ar citu patneri dejot. Ar skaudību televīzijā skatījos dziesmu svētku deju uzvedumu — visas mūsu dejas, mēs taču arī tā varētu...

Pirms dažiem gadiem zemes dienestā bija pašiem sava vokālais ansamblis. Ne-vieni godi bez kārtīgas izdziedāšanās nepa-gāja. Bet daļa darbinieku nomainīja dar-bu, kolektīva vadītājs Alberts Vučāns kļu-va par mūzikas un mākslas skolas direk-toru, tā arī paputējām. Lai gan šādā un tad tomēr uzdziedādam, balsis vēl nav ierūs-ejušas. Galu galā nav taču teikts, ka es ne-ku-ru un nevienā korī vai ansamblī neiesa-sītīšos. Man ir muzikāls vīrs, muzikālas mei-tas Patricia un Kristiāna, dziedošas māsas. Svinībās paši savu ģimenes ansamblī varam noorganizēt.

— **Par ko sapņojat?**

— Laiķam gan par personīgo māju un mazu dārzīju blakus. Nezinu, kā ar dārzāju dobēm, bet puķu gan tur būs daudz. Dzivoklī tagad visas palodzes ar podiem no-krautas. Pazīnas saka, ja es tos laukā iznesu, pusi pagalma varētu aizstādīt.

— **Vai jūtāties laimīga?**

— Kā lai es nebūtu laimīga? Man ir strādīgs un labs vīrs, skaistas un gudras meitas, tīkams darbs un labi kolēgi. Gan jau būs arī sapņu māja. Bet līdz tam jā-priecājas par to, kas ir. Saka, vajag domāt tikai pozitīvas domas, tas viss izdosies.

L.Kirillova

Vienkāršota ES atbalsta administrēšanas procedūra

Valdība apstiprinājusi grozijumus Ministru kabineta noteikumos «Kārtība, kādā administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai, lauku un zivsaimniecības attīstībai, kā arī kārtība, kādā publicē informāciju par atbalsta saņēmējiem».

Grozijumi noteikumos izstrādāti, lai vienkāršotu tiesību normas par atbalsta saņēmēju pienākumiem informācijas un publicitātes jomā, novēršot iespējamos pārpratumus starp atbalsta saņēmējiem un administrētājiem.

Grozijumi paredz, ka turpmāk atbalsta saņēmējiem labojumi un precīzējumi būs jāveic uz atsevišķas veidlapas. Tādējādi tiks vienkāršota lajumu veikšanas procedūra. Atbalsta pretendētām šī veidlapa iesniedzama vienlaicīgi ar iesniegumu atbalstam tiešā atbalsta shēmas maksājumu ietvaros, tādējādi novēršot pārpratumus, kas radušies, iezīmējot jauno informāciju lauku bloka kartē.

Latvijas zivsaimniecībai skan «kapu zvani»

Lauku atbalsta dienests līdz 30. jūlijam pieņems projektu iesniegumus zvejas aktivitāšu pilnīgai pārtraukšanai, kas lielā mērā varētu sekਮ zvejsaimniecībā strādājošo skaita samazināšanos. Pirmajā kārtā pieejamais finansējums ir 7 915 000 latu.

Jau ziņots, ka kuģu īpašnieki varēs saņemt atbalstu par veco kuģu izņemšanu no zvejas flotes, tos nododot sagriešanai metālūžnos. Tāpat vecos kuģus varēs pārdot vai dāvināt, lai tos izmantotu citiem mērķiem, kuri nav saistīti ar zivniecību.

Zivsaimniecībā strādājošie jau norādījuši uz milzīgajām problēmām nozārē — savu laiku nokoļpojušo infrastruktūru un līdz ar to arī nešēju konkurēt ar cīvalstu zivsaimniekiem.

Rudenī sējumus varēs pieteikt lauksaimniecības risku fondam

Iespējams, jau rudenī iesētos ziemājus varēs pieteikt lauksaimniecības risku fondam. Zemkopības ministrija izstrādājusi kārtību, kādā administrē un uzrauga lauksaimniecības risku fondu, nosaka iemaksu veikšanu un kompensāciju izmaksu no fonda. Noteikumu projekts nodots sakānošanai ar citām ministrijām.

Apstiprinot šos noteikumus, Latvija sāks darboties «Lauksaimniecības risku vadības sistēma». Valsts un lauksaimnieku kopējās sadarbības rezultātā tiks izvēdots finanšu mehānisms, kas lauksaimniekiem daļēji kompenses nelabvēlīgo laika apstākļu radīto ražas zaudējumus. Tādējādi tiks pārtraukts līdzīnējais princips nelabvēlīgo laika apstākļu radīto zaudējumu kompensešanai pieprasīt naudu no valsts budžeta.

Selekcionāri jaunās sēklas varēs pārdot izmēģinājumiem

Grozijumi «Sēklu aprites likumā» nosaka, ka selekcionārs varēs pārdot izmēģinājumiem un testiem arī jaunās šķirnes sēklas, kas vēl nav iekļautas Latvijas augu šķirņu katalogā vai kādā no Eiropas Savienības dalibvalstu katalogiem. Savukārt tām institūcijām, kuras izmēģinās šo šķirņu sēklas, vajadzēs iesniegt to testa rezultātus.

Grozijumi paredz arī bioloģiskās sēklas krājumu uzskaites administratīvās procedūras vienkāršošanu. Bioloģiskās lauksaimniecības sēklaudzētājiem vairs nevajadzēs sniegt informāciju par bioloģiskās sēklas krājumiem, jo Valsts augu aizsardzības dienests jau izveidojis attiecīgo informācijas sistēmu.

Uzmanību, nāk kartupeļu lakstu puve

Šo gadu ANO ir pasludinājusi par kartupeļu gadu.

Viena no postigākajām slimībām kartupeļu augšanas un vēlāk bumbuļu uzglabāšanas periodā ir kartupeļu lakstu puve jeb fitofora, atgādina Valsts augu aizsardzības dienesta Latgales reģionālās nodaļas vecākā eksperte agronomijā Anita Trūpa.

To ierosina sēne *Phytophthora infestans*. Parasti slimība sāk izplatīties mitros un siltos laika apstākļos, kad lajsti sāk sakļauties starp vagām, taču dažreiz infekcija parādās ātrāk. Loti svarīgi ir nenokavēt kartupeļu lajstu puves ierobežošanas optimālos termiņus. Šobrid Latgalē iestājušies kartupeļu lajstu puves attīstībai labvēlīgi laika apstākļi — islaicīgais, nelielais lietus mijas ar saulainiem, sutīgiem brīziem, augi ir sakļauvīšies vagās, un starp vagām tie daudzviet sasniegusi purpuru attīstības un ziešanās stadijas.

Kartupeļu lajstu puvei ir divas formas — laju un stublāju. Stublāju forma ir daudz postešķaka, jo infekcija nāk no iestādītā inficētā bumbuļa, uz stublāju veidojas brūngani melni tumši plankumi vai svītras, no kurām infekcija izplatās tālāk. Infekcija var būt stublāja vidusdaļā, galotnē vai arī lejasdaļā. Laju formai raksturīgākās pazīmes ir pelēki brūni plankumi uz lapām. Plankumi sākumā parādās vairāk uz augu apakšējām vai vidējām lapām. Mitrā un siltā laikā plankumi ātri palielinās. Laju formai starp brūnā plankuma ārejo malu un lapas veselo zaļo dalu mitrā laikā ir labi saskatāma irdena, pelēcīgi balta apsarme — konidijesēji un sporangiji, kas tālāk inficē apkārtējās veselās lapas un augus, jo sporas lido pa gaisu ar vēja un lietus palīdzību. Slimības attīstībai labvēlīgos laika apstākļos šī slimība dažās dienās var iznīcināt visus kartupeļu lajkus. Slimības ierosinātājas sēnes — konidijas — no infi-

cētajām lapām ar lietu ieskalojas augsnē, kur inficē jaunos bumbuļus.

Jāuzsāk profilaktiskā kartupeļu stādījumu aizsardzību pret kartupeļu lajstu puvi (fitoforu) vai jāseko prognožu speciālistu brīdinājumam par slimības parādišanās sākumu. Kartupeļu lajstu puves ierobežošanai izmantojamo fungicīdu klāsts ir ļoti plašs. Pirmajiem diviem smidzinājumiem ieteicams izmantot fungicīdu ar sistēmas vai lokālu sistēmas iedarbību, kuru atkārto pēc 10-14 dienām. Turpmāk ik pēc 7-10 dievnām jaizmanto pieskarei iedarbības fungicīdi. Loti būtiski ir veikt miglošanu pirms minētās slimības parādišanās.

Informāciju par kartupeļu lajstu puves parādišanos un ierobežošanu Latgales reģionā var iegūt internetā — VAAD mājas lapas www.vaad.gov.lv sadaļā *Aktuālais laukos un dārzos* vai zvanot reģiona prognožu speciālistam.

PVD INFORMĀCIJA

Kā pasargāt mājdzīvniekus no karstuma un kukaiņiem

Meteorologi jūlija otro pusē un mēneša nogali sola visai karstu. Gaisa temperatūra varētu sasniegt plus 32 grādus. Tas nozīmē, ka grūti būs ne tikai cilvēkiem, bet arī lopīniem. Pārtikas un veterīnārā Dienesta (PVD) speciālisti aicina ikvienu mājdzīvnieku turētāju būt īpaši vērīgiem un atbildīgiem šajā karstajā laikā.

Jāizvairās no pārkaršanas

Vasarā ganāmpulkus skar divas problēmas, ar ko jāprot sadzīvot — karstuma stress un kukaiņu uzbrukumi mājdzīvniekiem. Lauksaimniecības dzīvnieki pārkarst atklātās ganībās, bezvējā, mitrās un karstās telpās. Mazie dzīvnieki — suni un kaķi — visbiežāk pārkarst iespēgti telpās vai automašīnās.

Lai izvairītos no dzīvnieku pārkaršanas, itin visiem dzīvniekiem jādod pie tiekami daudz vēsa dzeramā ūdens. Neganiet govis, aitas, cūkas un jo īpaši zirgus karstajās pēcpusdienās (no pulksten 12.00 līdz 16.00). Gādājiet tiem pajumti vai paēnu. Mitnēs turētiem dzīvniekiem nepieciešama ventilācija, bet ne caurvējš. Jo īpaši svarīgi tas ir putniem, kažokzvēriem un cūkām. Nesablivejiet tos nedz mitnēs, nedz transportējot.

Atrodoties atklātās ganībās, bezvējā, mājdzīvnieki var iegūt saules dūrienu, bet transportēšanas laikā karstuma dūrienu.

Mājdzīvniekiem ierīkojiet guļvietu vēsumā, piemēram, vannas istabā uz flīzu grīdas. Regulāri atrodoties pārāk augstā temperatūrā, dzīvniekiem samazinās apetīte, tie kļūst mazkustīgi, pavājinās imunitāte, samazinās produktivitāte — izsaukums, dzīvmasas diennakts pieaugums. Mainās arī dzīvnieku uztverība un ēšanas paradumi. Karstuma stresa kaitīgā ietekme var saglabāties pietiekami ilgi.

Kas liecina par problēmām

Ja dzīvnieki ir nomākti, saguruši, tiem ir nespēks, karsta āda, ātrs pulss un elpošana, var novērot muskuļu trī-

cēšanu un krampjus, acu un mutes gļotāda kļūst tumši sarkana vai zilgana — tas liecina par pārkaršanu.

Nekavējoties izsauciet veterīnārīstu un sekojiet norādījumiem. Līdz veterīnārīsta atbraušanai pārkarsuošo dzīvnieku jācenšas nogādāt ēnā vai vēsā, labi vēdinātā telpā. To aplej un dzirda ar vēsu ūdeni, liek vēsa ūdens kompreses. Dzīvniekam nodrošina mierīgu vidi bez papildu stresa.

Nepatikšanas sagādā kukaiņi

Dažādi asinssūcēji kukaiņi, radot sāpes un stresu, apdraud mājdzīvnieku veselību un nereti arī dzīvību ganībās. Mitrās, ēnainās vietās mežos un krūmājos parasti sastopami odi. Visaktīvākie tie ir vakaros, naktīs un apmākušās dienās. Dunduri galvenokārt aktīvi ir dienas vidū, parasti uzturas mitrās vietās, pie ūdeniem. Dažas mušas sugas ir plēsīgas, citas sūc asinis, piemēram, sīvā muša. Uz dzīvnieka un cilvēka ādas sīvās mušas uzturas tikai asins sūkšanas brīdi. Parasti tās var novērot sēžam uz novietnes sienām. Mięgeles toties ir sīki, vārīgi odveidīgi divspārni ar garām kājām. To mātītes asins citu kukaiņu asinis, bet dažas sugas arī siltasiņu dzīvnieku un cilvēku asinis.

Asinssūcēju sugas var pārnest tulārēmjas un onkokcerkozes ierosinātājus.

Visbīstamākie ir knišli

Pēdējos gados visielākās nepatikšanas dzīvnieku īpašniekiem ir sagādājuši knišli. Tie parasti ir aktīvi no rītiem un vakaros. Knišli masveidā savairojas karstā un sutīgā laikā, kad pazeminās limenis ūdens baseinos, tas ir pietiekīgi silts un šāda veida ūdenskrātuvju apkātnē ir daudz.

Katram dzīvniekam atkarībā no organizma individuālajām īpatnībām uz knišļu kodumiem ir atšķirīga reakcija. Koduma vietā var veidoties tikai iekaisums, bet, ja kodumu ir daudz, dzīvniekam var iestāties anaflaktiskais šoks. Tad dzīvnieks no sirdsdarbības un elpošanas traucējumiem iet bojā.

Latvijā konstatētas 30 knišļu sugas. Lai pasargātu dzīvniekus no asinssūcēju kukaiņu uzbrukumiem, knišļu aktīvajā periodā dzīvniekus ganībās vajadzētu laist dienas vidū, ja tikai nav pārāk karsts, kā arī pa nakti līdz saulei. Ja esat novērojuši knišļu masveida savairošanos, nelaidiet dzīvniekus laukā vispār.

Glābiņš ir repellenti

Lai pasargātu mājdzīvniekus no asinssūcēju kukaiņu kodumiem, Pārtikas un veterīnārās dienestis aicina apstrādāt dzīvniekus ar repellentiem jeb līdzekļiem kaitēkļu atbaidīšanai. Tas jādara pirms dzīvnieku izlaišanas ganībās.

Tā kā kukaiņi vislabprātāk kož kermeņa daļās, uz kurām ir maz apmatotuma, piemēram, tesmeni, pirms repellenta iegādāšanās noteikti jākonsultējas ar veterīnārīstu, jo to sastāvā var būt vielas, kuru lietošana produktīviem dzīvniekiem ir aizliegta.

Ja dzīvnieku smagi sakoduši knišļi, tad nekavējoties vediet to (vēlams transpōrtēt, nevis dzīt) uz novietni vai zem nojumes un izsauciet ārstu. Savukārt veterīnārīstiem PVD speciālisti iesaka papildināt jau esošos medikamentu krājumus ar preparātiem tūsku, aseptisku iekaisumu novēšanai, kā arī pretdrudža, pretiekaisuma un pretsāpju iedarbībai.

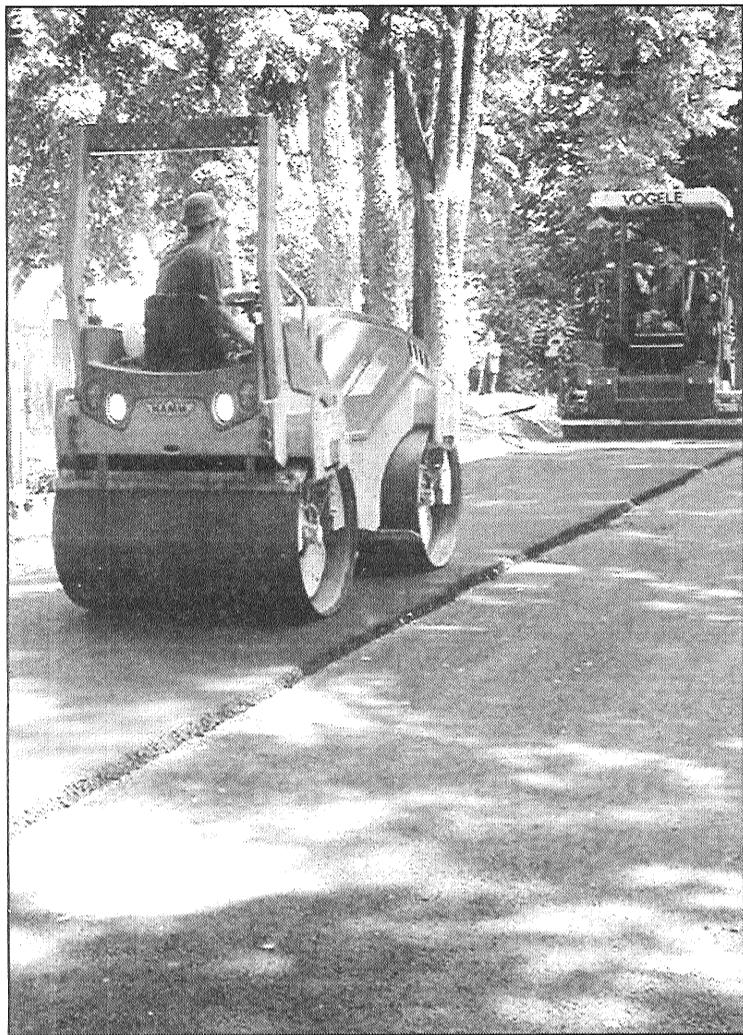
Jāuzmanās negaisa laikā

Vasaras karstajās dienās nereti savelkas negaisa mākoņi un nogrand pērkons. Ir bijuši gadījumi, kad zibens nosper dzīvniekus, kas atradušies atklātās ganībās, pie ceļa vai zem elektrolinijām. Zibens parasti iesper apkārtējās augstākajā punktā — kokā, ēkas jumtā vai arī dzīvībā.

Mājdzīvnieki var ciest, vētras laikā lūstot kokiem. Tuvojoties negaisam, mājdzīvnieki jānovieto telpās vai jāiedzen ielejā vai krūmājā, lai mājdzīvnieka kermeņis nebūtu augstākais punkts apkārtnē. Statistika liecina, ka pēdējo gadu laikā zibens Latvijā nospēris vairākus zirgus.

Kastīres ciematā jauns asfalta segums

● Kastīres iedzīvotāji jau iemēģinājuši jauno asfaltu, kas klāj Liepu ielu. Iepriekšējais ielas segums jau bija savu laiku nokalpojis un kļuvis pārlieku bedrains. Projekta gaitā paredzēts gar brauktuvi izbūvēt arī gājēju celiņu, kas ievērojami uzlabos satiksmes drošību.

Nobeigumam tuvojas satiksmes drošības uzlabošanas apdzīvotajās vietās projekta pirmā kārtā — Liepu ielas asfaltēšanas darbi Rušonas pagasta Kastīres ciematā, «Novadnieku» informē domes tehniskās daļas vadītājs Juris Leicis.

Šī iela gandrīz viena kilometra garumā bija ļoti sliktā stāvokli, tāpēc maija beigās pēc iepirkuma procedūras veikšanas tika noslēgts līgums ar SIA «Logik-K» no Rēzeknes par jauna asfalta seguma uzklāšanas darbiem.

Veicamo darbu vērtība — 122 967,75 latu, kas ir Riebiņu novada domes ceļu fonda un kredita līdzekļi. Pirms Ligo svētkiem tika uzsākti darbi, kuru lielākais apjoms nesen ir pabeigts. Objekta būvniecības darbu uzraudzību veica speciālists Andris Bilžens.

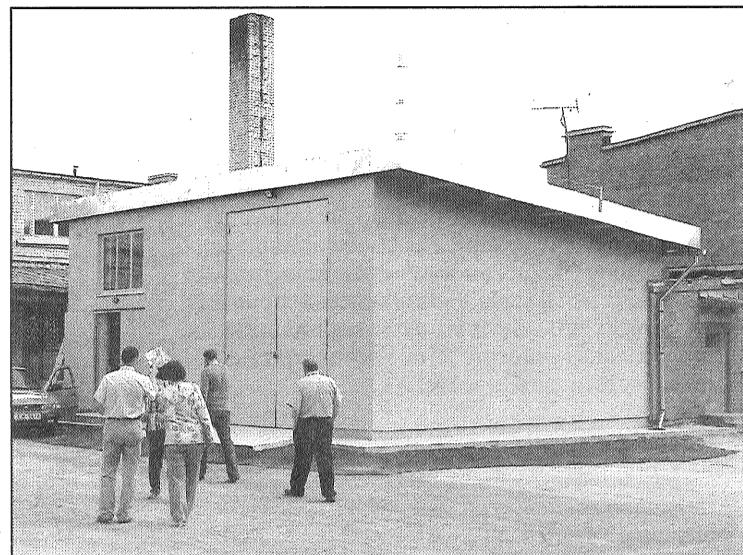
Pēc izstrādātā projekta vēl ir paredzēts gar ielas malu izveidot bruģētu gājēju celiņu, ierīcot apgaismojumu un uzstādit ceļa zīmes. Taču šie darbi varētu tikt veikti, realizējot projekta nākošās kārtas.

Stabulnieku ciematā pabeigli katlu mājas un siltumtrases būvniecības darbi

Pagājušā gada beigās tika uzsākti jaunas katlu mājas un siltumtrases būvniecības darbi Riebiņu novada Stabulnieku pagastā pie Dravnieku pamatskolas.

Kā informē Riebiņu novada domes tehniskās daļas vadītājs Juris Leicis, projekta kopējās izmaksas sasniedza 219 949,65 latus, no kuriem 112 000 lati tika saņemti no Ekonomikas ministrijas, bet pārējais finansējums ir pašvaldības kredita līdzekļi. Darbus veica SIA «Preiļu santehniks» kā galvenais būvuzņēmējs, bet kā apakšuzņēmējs katlu mājas ēkas būvdarbus veica SIA «Agrofirma «Turība»».

Projekta realizācijas rezultātā ir uzbūvēta jauna katlu māja ar 30 m³ lielu, apsildāmu kurināmā novietni, uzstādīts jauns Somijā ražots šķeldas apkures katls ar 0,49 MW jaudu, kā arī izbūvēta jauna siltumtrase līdz kultūras na-

● Pavisam driz ekspluatācijā tiks nodota jaunā katlu māja Stabulnieku pagastā.

mam un līdz pašvaldībai piederošai ēkai, kurā atrodas mežniecība un feldšeru punkts. Pašlaik tiek saņemti atzinumi par būves ga-

tavību ekspluatācijai no institūcijām, kuras izdevušas tehniskos noteikumus.

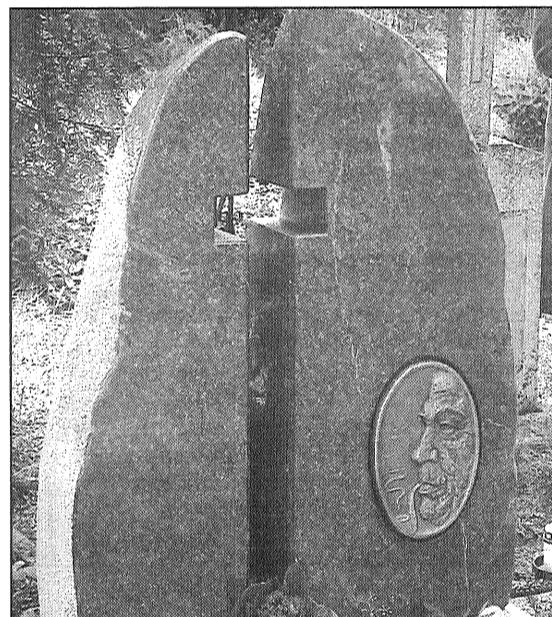
Galēnos atklāts dzejniekam un filozofam Robertam Mūkam veltīts kapakmens

Reliģiju pētnieks un dzejnieks, kas guldīts Galēnu kapsētā, šovasar atkal kopā pulcināja ļaudis no Amerikas un Latvijas, cilvēkus, kuriem nav svešs Roberta Mūka (Avens) gara tēls un dvēsele. Galēnu kapsētā tika iesvētīts un atklāts tēlnieces Māras Kalniņas veidotais kapakmens izcilajam novadniekam, stāsta kultūrvēstures biedrības pārstāve Gunta Strode.

Glabājot savu novadnieku piemiņu, Galēnu kultūrvēstures biedrība aicina gan privātpersonas, gan organizācijas ziedot līdzekļus kapa pieminekļa izveidei un uzstādīšanai. Atsaucība bija liela.

Kapa pieminekļa tēlniece Māra Kalniņa veidojusi šo darbu, ietverot tajā dzīļu domu par dzejnieka dzīvi: pieminekļa divas puses simbolizē divas pasaules daļas, ar kurām nesaraujami ir bijis saistīti dzejnieks un zinātnieks R.Mūks. Krusts ir divu asu sastāvdaļa: vertikālā — sasaiste starp debesīm un zemi, bet horizontālā — mūžības un nepārtrauktības simbols. Akmens cilni izveidots R.Mūka profils, ar raksturīgo pīpes un filozofisko dūmu simboliku.

Kapakmens atklāšanas un iesvētīšanas pasākumam dzejnieki Valdis Rūja un Arnolds Auziņš bija uzrakstījuši jaunas dzejas vārsmas, savukārt atmiņas par dzejnieka un zinātnieka dzīvi un darbību

● Galēnos atklāts dzejniekam un filozofam Robertam Mūkam veltīts kapakmens.

dalījās radiožurnālists Broņislavs Spridzāns un daudzi pasākuma dalībnieki.

NOVADA DOMĒ

Piešķir finansējumu, līdzfinansējumu un atbalsta projektus

Domnieki vienbalsīgi lēma piešķirt finansējumu 200 latu apmērā Sv. Nikolaja Riebiņu pareizticīgo baznīcas apgaismošanai (apgaismošanas darbus, nepieciešamo materiālu iegādi veiks Riebiņu novada domes komunālās daļas darbinieki). Tāpat nolemts pēc apgaismojuma ierīkošanas apmaksāt apgaismošanai izmantoto elektrības daudzumu.

Vienprātīgi tika pieņemts lēmums atbalstīt nomētru: «Es — dabas draugs», «Seno amata prasmju popularizēšana Riebiņu novadā», «Talku organizēšana dabas un kultūrvēsturisko objektu sakopšanai Riebiņu novadā» organizēšanu Riebiņu novadā un nodrošināt projekta ietvaros

paredzētās no pašvaldības budžeta finansējamās aktivitātes.

Savukārt 700 latus nolemts piešķirt bērnu rotātīriču izgatavošanai. Lēmums pieņemts, atsaucoties uz Galēnu pagasta Parka ielas iedzīvotāju iesniegumu. Finansējumu paredzēts piešķirt no komunālās saimniecības līdzekļiem.

Izskatot Preiļu bērnu un jauniešu sporta skolas trenera Leonīda Valdoņa iesniegumu par materiālas palīdzības piešķiršanu Edgaram Prusakam sporta formas iegādei, nolemts piešķirt šim mērķim 20 latus, finansējumu paredzot no Rušonas pagasta teritorialās pārvaldes līdzekļiem.

Savukārt no Riebiņu novada domes līdzekļiem nolemts atvēlēt 100 latus Preiļu politiski reprezentēto klubam.

Domes sēdē 100 latus nolemts piešķirt Rušonas Romas katoļu draudzei Rēzek-

nes — Aglonas diecēzes bīskapa Jāņa Buļa vizitācijas organizēšanai Rušonas baznīcā, finansējumu atvēlot no Rušonas pagasta teritorialās pārvaldes līdzekļiem.

Apstiprina svarīgus dokumentus

Apstiprināta Riebiņu novada Rušonas pagasta teritorijas plānojuma grozījumu gala redakcija un vides pārskata projekts kā galīgā redakcija. Tāpat tika apstiprināts saistošo noteikumu nr. 11 «Riebiņu novada Rušonas pagasta teritorijas plānojuma 2004. - 2016. gadam grafiskā daļa, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi» projekts, kā arī noteikts, ka ar Riebiņu novada Rušonas pagasta teritorijas plānojuma materiāliem var iepazīties Riebiņu novada domē Saules ielā 8, Riebiņos,

Riebiņu novadā, Preiļu rajonā, kā arī Riebiņu novada interneta portālā.

Tāpat domes sēdē tika nolemts noteikt Riebiņu novada teritorijas plānojuma sabiedriskās apspriešanas termiņa noslēgumu — 2008. gada 15. augusts. Nolemts nodot Riebiņu novada teritorijas plānojuma Vides pārskata projektu sabiedriskajai apspriešanai, bet Riebiņu novada teritorijas plānojuma Vides pārskata projektu sabiedriskās apspriešanas termiņš noteikts līdz 2008. gada 15. augustam.

Domes sēdē tika apstiprināti vairāki novada bibliotēku izstrādāti dokumenti. Tā tika apstiprināts Riebiņu novada Stabulnieku un Kotlerovas bibliotēkas iekšējās darba kārtības noteikumu projekts, kā arī Riebiņu novada Riebiņu bibliotēkas attīstības plāna 2008.- 2012. gadam projekts.

ĪSUMĀ

Dziesmu svētku dalībnieku vārdi ierakstīti grāmatā

Visu šī gada Dziesmu un deju svētku dalībnieku vārdi ir ierakstīti speciālā uzdevumā, ko laidusi klajā valsts aģentūra «Tautas mākslas centrs». Šādi tiek atjaunota 1938. gadā īstenotā tradīcija, kam ilgstoši nebija turpinājuma. Raksniece Inese Zandere ir viena no neparastā izdevuma autoriem. Viņa uzskata, ka «tradīcijas čaulā mit dzīvība».

Bez ierakstītajiem vairāk nekā 38 tūkstošiem dalībnieku vārdu izdevumā ir publicēti arī muzikologes Zanes Gailītes un horeogrāfa Jāņa Purviņa apraksti par šī gada svētku koncertiem un citiem projektiem. Izdevumu varēja nopirkst svētku norišu vietās, informē Aiva Rozenberga — Dziesmu svētku preses sekretāre.

Pensijas vecums izlīdzinās

1. jūlijā pensionēšanās vecums sievietēm pēdējo reizi paaugstinājās par pusgadu. Tagad sievietes, tāpat kā vīrieši, pensijā var doties, sasniedzot 62 gadu vecumu. Saskaņā ar grozījumiem likumā «Par valsts pensijām» no 1. jūlija netiek pārtraukta iespēja priekšlaicīgi pensionēties. To vēl varēs darīt līdz 2011. gada 31. decembrim.

Stipendija pieauga, kompensāciju nebūs

No 2009. gada stipendija bezdarbniekiem palielināsies no 40 līdz 70 latiem. Taču vairs nebūs tiesību saņemt ires un transporta izdevumu kompensācijas. No 25 līdz 35 latiem palielināsies arī bezdarbnieku stipendija neformālās izglītības ieguvēs laikā, jo tā būs 50 procentu apmērā no parastās stipendijas. Stipendijas apmērs paaugstinās, par pamatu nemot 31 latu, kas ir maksimālā summa, ko bezdarbniekiem šobrīd var kompensēt par transporta un ires izdevumiem apmācību laikā: 50 procentu no faktiskās izdevumu summas mēnesi, bet ne vairāk kā latu dienā.

Neievēro valsts koncepciju

Lēmums palielināt minimālo algu nākamgad līdz 180, nevis 220 latiem ir pretrunā ar izstrādāto koncepciju par valsts minimālo algū, informē Labklājības ministrija. 2003. gadā izstrādātā koncepcija paredz septiņu gadu laikā minimālo algū paaugstināt līdz 50 procentiem no strādajošo mēneša vidējās bruto darba samaksas par iepriekšējo gadu. Pēc Finanšu ministrijas prognozēm, 2008. gadā videjā samaksa mēnesi ir 450,80 latu. Tātad aprēķinātajai minimālajai algai 2009. gadā būtu jābūt 220,89 latiem jeb 49 procentu apmērā.

Pastiprināta interese par laulībām 8. augustā Preiļu rajonā nav jūtama

Atšķirībā no citiem lauku reģioniem un pilsētām Preiļu rajonā pastiprināta interese par laulībām 8. augustā nav manāma.

Par dažādu nozīmīgu datumu populāritāti tajos gadījumos, kad ir runa par kāzu dienas noteikšanu, dzirdēts daudz un bieži. Tā, piemēram, pērn visā Eiropā bija jūtama ažotāža 7. jūlijā — 07.07.07. Dokumentos šie skaiti izskatās labi, pie tam trīs septiņnieki esot veiksmīgs skaitļu savirknējums. Šogad līdzīgi ir ar 08.08.08., bet nākamgad, iespējams, precēties gribosies par savu kāzu dienu vēlēties noteikt 9. septembri.

Masu sazinās līdzekļi vēsta, ka visizteiktā šogad laulības 8. augustā vēlas noslēgt kīnieši. Skaitlis 8 austrumu tradīcijā tiek saistīts ar bagātību, līdz ar to 08.08.08 uzskata par bagātu datumu, kas sola šajā dienā laulātajiem pārtikušu dzīvi. Tāpēc Ķīna šajā dienā gī-

menes dzīvi vēlas uzsākt desmitiem tūkstošu pāru. Starp citu, arī Olimpisko spēļu sākums 8. augustā Ķīnā noteikts ar tādu pašu nolīku — ļai pavadītu veiksme un panākumi.

Kā uz šim lietām lūkojas Preiļu rajona līgavas un līgavaiņi? Livānu svētā Erceņģeļa Mīķela Romas katoļu draudzes dekanās Pēteris Vilcāns «Novadniekiem» pastāstīja, ka 8. augustā stiprināt sevi laulības svētajām saitēm izlēmis tikai viens pāris. Tā ir tikai tāda māžošanās, cerēt uz laimīgu dzīvi, par kāzu datumu nosakot kādu ipašu dienu, teic dekanās P. Vilcāns. Ar mistiku vairāk nodarbojoties pilsētnieki, bet lauku ļaudis to neņemot vērā.

Aglonas Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesis uzņemšanas Romas katoļu baznīcā 8. augustā laulāsies viens pāris, vēl viens par kāzu datumu izvēlējies 9. augustu, kas ir brīvdiena. Dekāns Jānis Stepiņš atzīst, ka augusts ir vispopulārākais kāzu mēnesis, laulības pieteiktas arī 2. augustā un vēlāk. Kas attiecas uz zīmīgiem datumiem, tad ažotāža Preiļos nav jūtama, pārsvarā tomēr jaunie pāri izvēlas sestdienas, kad ir ērtāk pašiem un ciemiņiem.

L.Kirillova

EUROPAS SAVIENĪBĀ

Skolu apgāde ar pienu: jaunā programma sekmē patēriņu un veselīgākus ēšanas ieradumus

Brisele, 11.07.08. Atbildot uz dalībvalstu un Eiropas Parlamenta līgumiem un ierosinājumiem, Eiropas Komisija pieņema jaunu variantu ES skolu piena apgādes programmai, kurā paredzēti vienkārši un skaidri izpildes noteikumi, kā rezultātā plašāku veselīgu piena produktu klāstu varēs piedāvāt lielākam skaitam bērnu.

«Programma skolu apgādei ar pienu ir svarīga gan uztura, gan izglītojošā ziņa. Tā palīdz cīnities pret lieko svaru un nodrošina svarīgas uzturvielas, no kurām atkarīgs, kā bērns aug un kāda ir tā veselība,» teica komisāre Lauksaimniecības un lauku attīstības jautājumos Marianna Fišere Bēla. «Mēs ceram, ka tagad, kad noteikumi ir kļuvuši vienkāršāki un piedāvātie produkti ir in-

teresantāki, skolu piena apgādes programmā piedalīties vēl vairāk skolu, arī vidusskolas.»

ES subsīdija turpmāk paredzēs plašāku piena produktu sortimentu diapazonā no parastā dzeramā piena līdz siekiem, tostarp virkni fermentētu piena produktu tūrā veidā vai ar augļu piemaisījumu, piemēram, jogurtu, panījas, kefiru u.c. Dalībvalstis var izvēlēties, kurus produktus skolās izplatīt un kam pievērst ipašu uzmanību (piemēram, piena produktiem ar zemu tauku saturu).

Turklāt šī programma attieksies uz lielāku skaitu bērnu, jo līdztekus bērnudārziem un pamatskolām tajā varēs piedalīties arī vidusskolas.

Šī programma tika atjaunināta, atbildot uz daudziem dalībvalstu un Eiropas Parlamenta līgumiem. Tāpat kā Komisijas priekšlikums ES programmai skolu ap-

gādei ar augļiem, kas tika iesniegts 8. jūlijā, atjauninātā programma skolu apgādei ar pienu, kura būs spēkā jau no šī gada augusta, apliecinā pastiprināto uzmanību, kuru Komisija velta veselīgākai bērnu diētai un ēšanas ieradumiem.

ES atbalsts apgādei ar pienu ir pastāvējis jau 30 gadus un šo gadu gaitā ir daudzāk mainījies. 2006./2007. mācību gadā skolām 22 dalībvalstīs tika izplatītas 305 000 t piena ekvivalenta, kam Kopienai veltīja vairāk nekā 50 miljonus eiro.

Ir paredzams, ka līdz ar ieviestajiem jauninājumiem šajā shēmā turpmāk piedalīties vairāk skolu, tādējādi dodot bēniem iespēju zemas uzturētības pārtiku un dzērienus aizstāt ar labākiem, veselīgiem un kvalitatīvībām piena produktiem, kā arī ipaši atbalstot šādu veselīgu izvēli.

VALĀSPRIEKS

Veido Latvijā lielāko maizes izstrādājumu etiķešu kolekciju

Pagājušajā nedēļā «Novadnieka» redakcijā iegriezās jēkabpiliets Auseklis Zālītis. Viņš bija atceļā no Aglonas, kur iegriezies vietējā maizes ceptuvē, un priecīgs stāstīja, ka darbinieki bijuši atsaucīgi un devuši iespēju viņam papildināt paša veidoto maizes izstrādājumu etiķešu kolekciju ar 10 jaunieguvumiem.

Kā atzina sīrmais Zāliša kungs, jau vairākus gadus viņš nododas īpatnējam valaspriekam — etiķešu kolekcionešanai. «Man šķiet, ka esmu Latvijā lielākā šādas kolekcijas iepriekšnieks. Sešu gadu laikā 20 albumos man jau savu vietu atradušas vairāk nekā 8000 etiķetes — rupjmaizes, baltmaizes, saldskābmaizes, cepumu, klinķeru un tā tālāk. Tas ir mans maizes fonds,» ar lepnumu sakā pensionārs. Krustu šķērsu izbraukāta viena Latvija, pabūts Cēsu, Madonas un Aizkraukles rajonos, apceļota Kurzeme. Auseklis Zālītis gan pats personīgi apmeklējis, gan pa pastu vai kā citādi sanēmis etiķešu sūtījumus no vairāk nekā 100 ceptuvēm. Tagad iegūt papildinājumu krājumam kļūst arvien

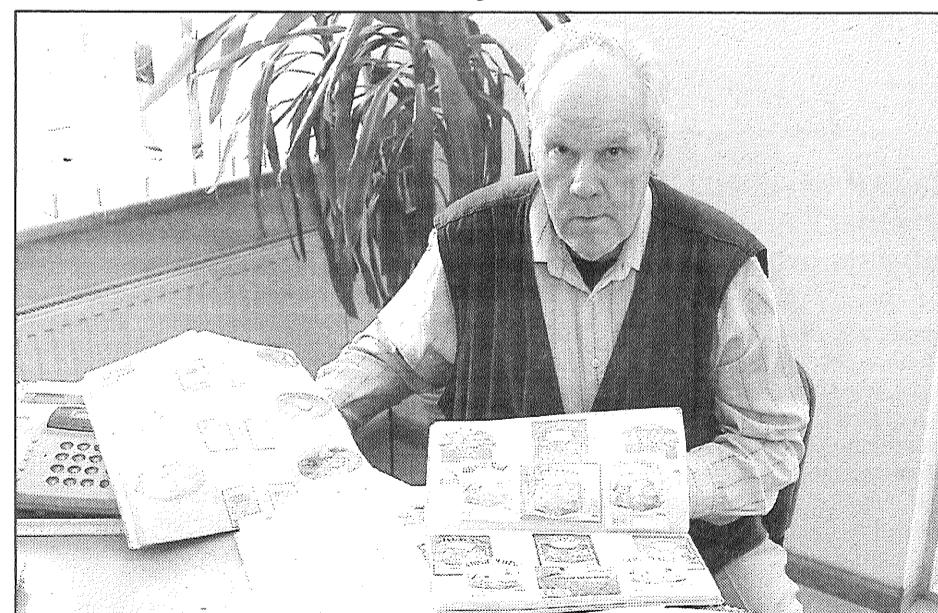
grūtāk, jo daudzas no mazajām ceptuvēm neiztur konkurenci un tiek slēgtas.

Atliek tikai apbrīnot sīrmā kunga uzņēmibu, ar visu sirdi un dvēseli nododoties savam valaspriekam, jo pirms vairākiem gadiem viņš smagi slimojis un, tikai sasprindzinot visu gribasspēku, pateicoties medīku pūlēm, atkal sācis staigāt, atjaunojis speju runāt. Piešķirtā invalīditātē lauj kolecionāram braukt autobusā bez maksas, tāpēc vienīgie izdevumi ceļošanai nepieciešami māltītes tiesai.

Auseklis Zālītis pastāstīja, ka drīzumā viņa maizes izstrādājumu etiķešu kolekcija būs apskatāma plašā izstādē Liepājas rajona Cīravā. Kāpēc tik tālu? Tāpēc, ka Liepājas rajonā kolekcionārs aizvadījis daudzus sava darba mūža gadus.

Ar «Novadnieka» palīdzību Auseklis Zālītis vērsās arī pie Preiļu rajona iedzīvojājiem, aicinot nākt talkā un papildināt kolekciju. Maizes izstrādājumu etiķettes varat sūtīt pēc adreses: Auseklis Zālītis, Freivaldos, Jēkabpils rajonā, Kūku pagastā, p/n Jēkabpils-2, LV 5202.

L.Kirillova

● Jēkabpiliets Auseklis Zālītis lepojas ar savu plašo maizes izstrādājumu etiķešu kolekciju, ko veido jau sešus gadus. «Tas ir mans maizes fonds, ko nu pat papildināju ar jaunumiem no Aglonas maizes ceptuves,» saka kolekcionārs.

Foto: A.Šņepsts

Ar pretalkohola programmu uz jauniem dzeršanas rekordiem

● Pērn Latvijas iedzīvotāji izdzēruši vairāk nekā jebkad kopš neatkarības atjaunošanas

Jūnijā uz darba grupas sanāksmi veselības ministrijā bija pulcējušies speciālisti no ministrijām, valsts iestādēm un sabiedriskajām organizācijām, lai kopīgi gudrotu, kā apkarot alkoholismu. Spriežot par «Alkohola patēriņa mazināšanas un alkoholisma ierobežošanas programmas 2009. – 2012. gadam» izstrādi, viens no jautājumiem, kurā sanākušajiem radās grūtības vienoties, bija: ko likt par programmas mērķi?

Vai — noturēt alkohola patēriņu Latvijā esošajā līmenī vai varbūt labāk ierakstīt «samazināt»?

Piesardzība ir pamatota, jo šogad noslēgšies 2005. gadā sāktā tāda paša nosaukuma programma, par kuru jau šobrid ir skaidrs, ka tā nesasniedz cerētos rezultātus. Šajā programmā tika plānota «absolutā alkohola patēriņa uz vienu iedzīvotāju pakāpeniska samazināšanās līdz ne vairāk kā sešiem litriem gadā», kā rekomendējusi Pasaules veselības organizācija (PVO).

Diemžēl alkohola cienītāji programmu ignorējuši un pēdējos gados ne vien nav samazinājuši izlietotā alkohola apjomus, bet sākuši dzert vēl vairāk. 2005. gadā viens cilvēks izdzēra vidēji 8,7 litrus absolūtā alkohola gadā, bet turpmāk patēriņš ik gadu pieaudzis par apmēram puslitru, līdz pērn viens iedzīvotājs Latvijā patēriņa vidēji jau 10 litrus legālā alkohola, vēstī Centrālā statistikas pārvalde.

Programma neveiksmīga

10 litri uz vienu iedzīvotāju ir izdzertā alkohola daudzums, kas jau pārsniedz 1994. – 1995. gada līmeni un ir augstākais kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas.

Nesekmējies arī panākt alkohola izraisīto saslimšanu skaita samazināšanos, pieaugusi mirstība no saindēšanās ar alkoholu un aknu cirozes (piemēram, mirstība no aknu cirozes uz 100 000 iedzīvotāju 2000. gadā bija 13,8, bet 2006. gadā – 15,5), tiek reģistrēts arvien vairāk alkohola psihožu.

Tiesī par kaitīgo ietekmi – alkohola izraisītajām saslimšanām, vardarbību, mirstību un ievainojumiem, kas saistīti ar alkohola lietošanu, — ne tik daudz patēriņu, jāsatraucas visvairāk, uzsver narkologs un Sabiedrības veselības aģentūras sabiedrības veselības metodikis Jānis Caunītis. Pēc oficiālās statistikas, Latvijā reibinošos dzērienus patērē mazāk nekā «vecajās» Eiropas Savienības valstis, kas pēc izlietotā absolūta alkohola apjoma uz vienu iedzīvotāju apsteidz jebkuru no Baltijas valstīm, taču, kā norāda speciālists, «jāņem vērā, ka mums ir milzīga nelegāla alkohola aprite».

Pēc PVO ekspertu vērtējuma, legālajam alkoholam jāpieskaita klāt vēl vismaz 30 līdz 50%, pieplusojoši tā saucamajās točkās tirgoti dziru. No svara arī dzeršanas kultūra un paradumi, jo gandrīz pusi no Latvijā patēriņiem dzērieniem veido degvīns un likieri, kurus tomēr lielākoties nevis bausa kā virus pie pudsienām dienvidu valstis, bet lieto, lai piedzertos.

«Negatīvi stabila situācija»

Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta direktore Inga Šmate, kura vada jaunās pretalkohola programmas izstrādes grupu, nezaudē optimismu: «Es teiktu, ka situācija nav dramatiska, bet ir negatīvi stabila.»

Vīnasprāt, esot jāskatās uz cēloņiem, kādēļ aug legālā alkohola patēriņš. Turklat, lai arī program-

ma rakstīta uz trim gadiem, «ielai daļai pasākumu rezultātus var gaidīt ilgtēriņā, nevis pāris gados. Ja nebūtu programmas, negatīvie rādītāji būtu vēl vairāk pieauguši.»

J.Caunītis pārliecīnāts, ka pie zemajiem panākumiem cīņā ar alkohola problēmām galvenokārt vainojams alkohola industrijas spiediens. Līdzīgi spriež narkologs, Saeimas deputāts Jānis Straždiņš: «...Šogad ir tikai pirms gads, kad beidzot izdevies panākt, ka Latvija savā budžetā atvēl naudu alkoholisma profesionāliem un iedzīvotāju izglītošanai.»

Visam nepietika naudas

Kas īsti bija paredzēts pirms divarpus gadiem Ministru kabinetā apstiprinātajā pretalkohola programmā? Tai ir trīs daļas, kas paredz dažādas «samazināšanas»: pirmkārt, alkohola piedāvājuma, otrkārt, pieprasījuma, bet treškārt — riskantās alkohola lietošanas samazināšanu.

Pirmajā daļā iekļautas aktivitātes pārsvārā kontrabandas un nelegāla alkohola aprites izskaušanai, piemēram, paredzēts iegādāt jaunu aparātu kriminālistikas pārvaldei un reģionālajām laboratorijām, izdarīt grozījumus Kriminālikumā. Nodokļu sistēmas harmonizēšanai plānots izdarīt pētījumu par nodokļiem Baltijas valstis.

Dažādi pētījumi ietverti arī pieprasījuma samazināšanas sadalījumā, piemēram, izzinot alkohola ietekmi uz somatiskām saslimšanām, par vardarbību ģimenē un laulības šķiršanu alkohola ietekmē. Tāpat uzkaitīta virkne pasākumu iedzīvotāju izglītošanai.

Pie «pieprasījuma samazināšanas» programmā ierindota arī ārstēšana. Šeit, no valsts budžeta pieprasot papildu finansējumu vairāk nekā 500 000 latu apjomā, bija paredzēts pilnveidot Narkoloģiskā dienesta darbu, nodrošināt ar atkarību slimī bērnu ārstēšanu

ar medikamentiem par diferenčētu samaksu u.c.

Afbildība par programmas pasākumu veikšanu atkarībā no nozares tika uzlikta vairāk nekā 20 institūcijām, ministrijām un valsts iestādēm. Narkoloģe A.Stražka, ka viens no programmas neveiksmes cēloņiem ir tieši vairākiem pasākumiem plānotie, taču tā arī neiedalītie valsts budžeta līdzekļi.

Jaunā programma – līdzīga vecajai

Kas gaidāms jaunajā programmā? «Nekādu radikālu izmaiņu nebūs,» atzīst I.Smate. «Nenolaidīsim rokas un konsekventi turpināsim gandriz to pašu, kas bija iepriekšējā programmā, strādājot līdzīnējās četros virzienos: alkohola piedāvājuma un pieprasījuma samazināšanā, alkoholatkariņo ārstēšanā un situācijas novērtēšanā.»

Iespējams, programmā varētu iekļaut priekšlikumu samazināt laiku, kad var iegādāties alkoholiskos dzērienus. Pārrunāta arī iespēja paaugstināt vecumu, no kura drīkst iegādāties alkoholu.

Audzināšanu, cenu vai monopolu?

Darba grupas vadītāja uzsver: brīnummetodes, ar kurām vienā mirkli likvidēt alkohola problēmas, nevienam komisijas loceklim nav izdevies izdomāt, «...taču, zinot citu valstu bēdigo pieredzi ar sausajiem likumiem, diez vai šis būtu istais ceļš, kuru iet demokrātiskā valsti. Mums jākoncentrējas uz sabiedrības audzināšanu.»

J.Caunītis ir pārliecīnāts, ka ceļš, kā samazināt alkohola postu, ir alkohola klasificēšana par «bīstamu produktu», līdzīgi kā tas ir ar tabakas izstrādājumiem. «Jāapsver arī iespēja alkohola tirdzniecību pārveidot par valsts mo-

Alkohola patēriņš uz vienu iedzīvotāju sadalījumā pa dzērienu veidiem (%) 2007. gadā	
Degvīns, likieri un citi stiprie dzērieni	45,2
Vīns, šampanietis	12,5
Konjaks, brendijs	10,2
Alus	27,9
Mazalkoholiskie kokteili	4,2
<i>Avots: Centrālā statistikas pārvalde</i>	

2006. gadā pirmreizēji reģistrētie alkohola atkarības slimnieki pēc izglītības līmeņa	
Nepabeigta pamatskolas izglītība	44
Pamatskolas izglītība	736
Vidējā vai vidējā speciālā izglītība	2088
Augstākā izglītība	142
<i>Avots: SVA pētījums</i>	

Ieņēmumi no akcīzes nodokļa alum un alkoholiskajiem dzērieniem (tūkstošos latu)	
2002. gads	45 345,9
2003. gads	50 013,8
2004. gads	53 015,5
2005. gads	66 645,3
2006. gads	80 521,1
2007. gads	100 040,0
<i>Avots: Valsts ieņēmumu dienests</i>	

nopolu kā Skandināvijas valstis.» Līdztekus tam viens no svarīgākajiem instrumentiem, viņaprāt, ir alkohola cenas paaugstināšana. Tam gan nepiekrit J.Straždiņš: «Mums jau patlaban inflācijas rezultātā alkoholisko dzērienu cenas ir pieaugašas, bet tas nespēj cilvēkus atturēt no dzeršanas. Pētījumi rāda, ka iedzīvotāji labprātāk samazina izdevumus citām vajadzībām nekā atsakās no alkohola.»

Saīsināti no «Latvijas Avīzes»

Uz Meinarda salu varēs tikt pa sausszemi, jo Rīgas HES ūdenskrātuves pazeminās ūdenslīmeni

AS «Latvenergo» gadskārtejo remontdarbu norisei no 14. jūlija līdz 28. augustam Rīgas HES ūdenskrātuves pazeminās ūdens līmeni, lai veiktu hidroelektrostaciju dzelzsbetona konstrukciju un betona virsmu atjaunošanu ūdens līmena mainīgajā zonā un uzlabotu hidrotehnisko būvju drošumu. Gandrīz visu šo laiku interesenti pa sausszemi varēs nokļūt līdz Sv. Meinarda baznīcai Iķķilē, «Novadnieku» informē Andris Siksniņš, AS «Latvenergo» ārējās komunikācijas vadītājs.

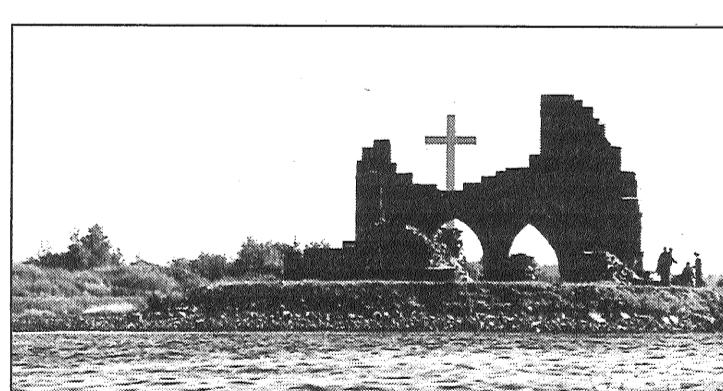
Sekmīgai darbu veikšanai ir pieciešama ūdens līmena pazemināšana hidroelektrostaciju ūdenskrātuves un tā sāksies 14. jūlijā no rīta, atbilstoši Valsts vides die-

nesta izsniegtajam ūdens resursu lietošanas atļaujām, lai plānotajā darbu uzsākšanas datumā būtu sasniegta nepieciešamā atzīme virs jūras līmeņa.

Rīgas HES ūdenskrātuves ūdens līmenis būs pazemināts no 14. jūlija līdz 28. augustam, sasniedzot remontdarbu veikšanai nepieciešamo atzīmi – 16,05 m virs jūras līmeņa. Rīgas HES ūdenskrātuve normālos ekspluatācijas apstākļos ūdens līmenis ir 17,00 – 18,00 m.

Rīgas HES dambja augšējās nogāzēs veiks plānotas dzelzsbetona konstrukciju apsekošanas darbus un remontu, lai nostiprinātu un atjaunotu betona virsmas. Ja plānotie darbi tiks paveikti pirms 28. augusta, attiecīgi ātrāk tiks paaugstināts arī ūdens līmenis Daugavā.

Vērtējot, cik liela ūdens atkāp-

šanās zona būs vērojama katrā pašvaldībā esošajās Daugavas krastos iekārtotajās pludmalēs, «Latvenergo» speciālisti informē, ka tas atkarīgs no krasta reljefa, stāvuma vai lezenuma pakāpes. Atkarībā no upes krasta reljefa ūdens atkāpšanās no normālā ūdens līmeņa var svārstīties robežas no

des ministrijas Valsts vides dienestu un Latvijas Zivju resursu aģentūru. Pazeminot ūdens līmeni ūdenskrātuves, AS «Latvenergo» katru gadu, saskaņā ar Latvijas Zivju resursu aģentūras ekspertru slēdzienu, sedz zivju resursiem nodarītos zaudējumus. Bez tam, atbilstoši LR Ministru kabineta noteikumu nr. 188 «Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtībā» prasībām, AS «Latvenergo» katru gadu Latvijas Zivju resursu aģentūras kontā iemaksā 378,4 tūkstošus latu.

AS «Latvenergo» lielāko elektroenerģijas daudzumu saražo hidroelektrostacijās. Aptuveni 50 – 60 % no mūsu saražotās elektroenerģijas tiek iegūti no atjaunojamiem un videi draudzīgiem enerģoresursiem.

Nīcas skaistajos dārzos

Turpinājums. Sākums 8.jūlija numurā.

Bernātiem garāmbraucot

No Liepājas līdz Nīcai šoseja iet netālu no jūras.

Svešādi nosaukumi — Aucugals, Cenkkone, Pērkone, Skatre un Bernāti. Kas attiecas uz šo apdzīvoto vietu, tieši Bernātās atrodas tālāk Latvijas rietumu punkta ziņme «Zalais stars» un Bernātu dabas parks. Gleznainā jūras piekraste ar smalkām smilšiem, vētru izskalotiem dzintara graudiem un Latvijas augstāko kāpu — Pūsēnu kalnu (37 m). Fantastisks kāpu mežs ar 150 gadus vecām priedēm, svaigs gaiss. Gide Inta mums stāsta, ka lieguma zona pamazām sarūk, jo jūra nāk vīrsū, vētrās viļņi skalojas un pamazām veidojas stāvkrasts. Situācija līdzīga kā citos jūrmalas ciemos. Vietējās pašvaldības dabu nespēj glābt, ir nepieciešami milzīgi līdzekļi, ko varētu atvēlēt vienīgi valsts vai caur dažādiem dabas fondiem un programmām saņemt no Eiropas Savienības kopējiem līdzekļiem.

Nīcā, kur brunči sarkanī plīv

Beidzot klāt arī Nīca. Kamēr mums pieienojas vietējā gide Rita, lūkojamies apkārt. Pašā centrā norāde, kas vēsta, ka līdz Nīcā (Francijā) — 2061 km, bet līdz Nīcagalei — 438 km.

Nīcas centrā muižas ēkas — klēts, pienotava un citas. Drīz te būšot muzejs un telpas amatniekiem, kur darboties ar dzintara apstrādi. Aptiekas vietā restorāns un motelis, bet pati muižas ēka, kur agrāk bijis internāts skolas bēriņi, samērā nooplukusi. Kāds slavens Rīgas arhitekts gribējis to iegādāties savā ipašumā un restaurēt, bet deputāti neļāvuši. Zināma situācija — ciemam nedeva, bet arī paši nespēj atjaunot.

Kur dziesmās apdziedātie sarkanie tauktiskie nicenieku brunči? Neredzam, bet mūsu gide sola, ka vismaz vienus manišot. Nu ko, viņai dienas programma zināma, ticēsim.

Teika vēsta, kā Nīcas sievas tikušas pie krāšnajiem tērpiem. Kad Dieviņš dalījis krāsas, tieši Nīca aizsteigusies pirmā, tāpēc tai tīcīs visvairāk sarkanā toņa. Rucava nākusi otrā, tai sarkana maliņa, bet Bārta pavīsam nogulējusi, tik vien bijis izvēles kā melnā krāsa.

Rajona lielāko zemnieku sētā

Beidzot esam tur, kur kārojuši — vienā no lielākajām zemnieku saimniecībām Liepājas rajonā un vienlaikus arī sakoptā, plašā un skaistā dārzā — «KRISTAPOS». Saimniece Inga Skrode sagaida pagalmā, kur stāv lepnas automašīnas, un nemaz nebrīnās par daudzajiem nācējiem. Ekskursanti pie viņas ir ierasta lieta, tāpat kā agrāk gadiem netālajos «Strīkos», kur ir viratēva mājas.

Gimene tikai pirms gadiem sešiem pārējumiem uz tagadējo mitekli. Pa to laiku arī iekopts aptuveni hektāru liels dārzs, kur atvēlēta vieta ne tikai puķem un košumkrūmiem, bet atstāti arī aptuveni 90 gadus veci milzu vitoli apalām zaru cepurēm. Tie stāv vienā rindā un rāda virzienu, kur kādreiz gājis vecais Liepājas ceļš. «Ar vecajiem kokiem ir, kā ir,» teic Inga. «Nesen pāri gāja spēcīgs vejš, kādai liepai vairāki zari nolūza. Labi, ka tālāk no mājas.»

Dārzs «Kristapos» ir jauns un pašu spēkiem veidots. Kad daļdārznieki saka vienu, pašiem liekas, ka vajag savādāk. Tāpēc Skrodi ar mēģinājumu metodi pamazām vien liek puķes (pārsvarā ziemcietes, lai mazāk nemšanās), krūmus un stādus tā, kā pašiem patīk. Augi, gan skujeņi, gan krāšņumkrūmi, sakārtoti lielās grupās, jo vietas pietiek. Pie tam Inga nodarbojas ar stādu audzēšanu un pārdošanu, tāpēc viņai nav jāknapiņas. Saimnieces lepnumis ir hostu kolekcija. Esot ap 60 dažādu šķirņu, bet tiem nelielā daļa sasniegūšas kuplumu un ar savām krāsaini dekoratīvajām lapām pamānāmas jau pa gabalu. Citas toties tikai sāk dzīvi skaistajā dārzā un par tām varēs

● «Kristapu» saimniece Inga Skrode pie daudzajiem ekskursantiem pieradusi, tāpat arī pie dažādām komisijām, kas ik gadus brauc vērtēt, lai kārtējo reizi atzītu — te ir viena no skaistākām Liepājas rajona sētām.

Nosaukums «Nīca» tiek skaidrots kā zema vieta. Agrāk Nīca saukta par Nicavu, Nīcavu, Niederbartau. Pirmās ziņas vēstures avotos atrodamas, sākot ar 1560. gadu. Nīcas pagasta platība — 23 031 ha. Iedzīvotās skaits — 2843. Ciemi — Pērkone, Bernāti, Nīca, Jūrmalciems, Kalnišķi.

priecīties pēc pāris gadiem.
Nīcas pagastā, kā jau jūras tuvumā, augsnēs ir visai skopas. Auglīgā kārtā tikai pāris desmitu centimetru biezumā. Tāpēc, veidojot dobes, tiek izņemta bedre vismaz 70 centimetru dziļumā, liek iekšā kūtsmēslus, augšā kārtīgu melnzemi, bet virsējā slāni ir mulča. Pašu zemīti par pietiekami labu uzkata tikai sudrabvitoli spraudēni, kuru sastādīta krietna rinda. Patiesībā spraudēni ir krietna balķēna resnumā, un stādāmās bedres tiem urbtas ar zemledus makšķernieku ledus urbi.

«Mēs esam zemnieki, tāpēc dārzam varam atvēlēt maz laiku,» teic Inga. «Ap-saimniekojam 300 hektārus pašu zemes un vēl nomājam. Esam viena no lielākām saimniecībām Liepājas rajonā. Nodarbojamies ar lopkopību, ir 150 slaucamas govis un tikpat nobarojamo liellopu. Tāpēc lielākie darītāji dārzā ir bērni. Viņi jau paši zina, kad zāliens plaujams, kad puķes laistāmas. Man atliek tikai diriģēt.»

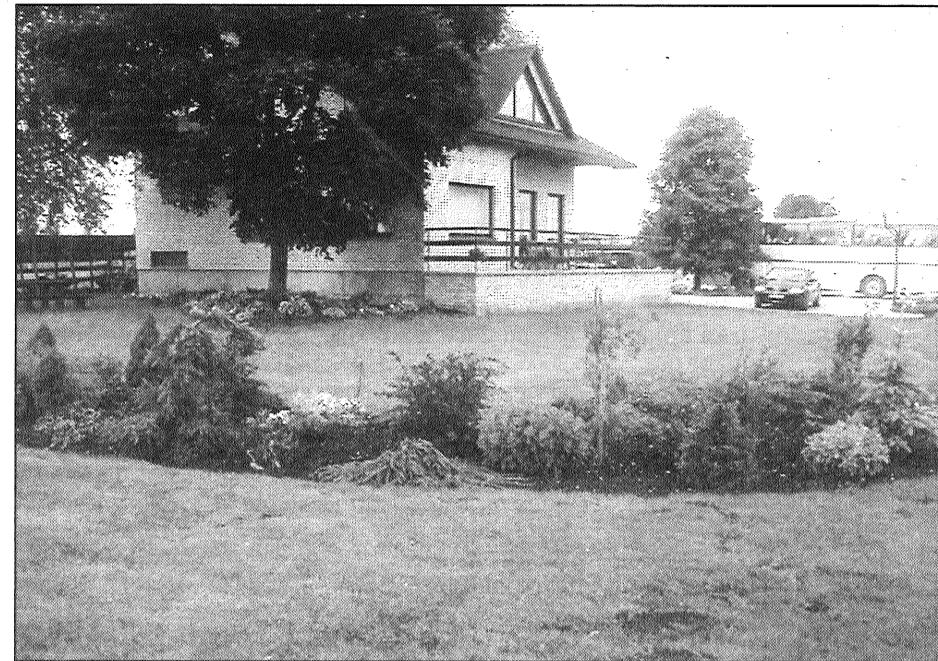
«Mežavotos» — ar nacionālu piesitienu

Nākamā pieturvieta ir Kalnišķos, kur skaistu dārzu iekopusi «MEŽAVOTU» saimniece Irēna Jereminoviča. Kamēr tiekam līdz mājai, māc bažas, vai pa šauro un likumoto meža ceļu milzīgais tūristu autobuss izbrauks. Bet viss ir labi, apstājamies un dodamies raudzīt, ar ko iepricinās un pārsteigs šīs sakoptās mājas.

Saimniece uzreiz sapulcina ap aku, pacēlāku un ļauj jautāt. Ir jau par ko prasīt arī. Lielākais brīnums, ka ūdens grodos redzams krietni sprīdi vīrs zemes. Tāda vieta, avots apakšā un spiež ūdeni augšup. Ierikota speciāla caurulīte, lai liekais noteik dīķītī.

Skaistākā Nīcas viensēta. Goda dārzs. Tas ir balvas un nosaukumi, ko Irēnas kundze par ieguldīto darbu saņemusi pēdējo gadu laikā. «Mežavoti» ir senas mājas. Kādreiz bijuši arī lopi, pa pagalmu staigājušas vistas. Tagad audzē tikai dārzenus ģimenes vadībām, bet pienu nopērk pie kaimiņiem.

Noprotams, ka dārzs tapis daudzu gadu garumā, pamazām krūmu krūmiem un puķu puķem apaudzējot gan pagalmu, gan apkārtejo reljefu. Skriet, ka tā te ir bijis mūžību. Saimniece gan teic, ka nācies at-

● Lielam un spēcīgam zemniekam jābūt skaistai mājai. Un tāda tā arī ir.

● «Mežavotos» starp retiem svešzemju augiem sastopamas arī tā sauktās vecāsmātes laiku puķes. Sirdsapziņa neļauj mest laukā, nespējīgi saka Irēna Jereminoviča (centrā).

● Mājas ar nacionālu noskanu — tā nospriežam, pētot laukakmeņu krāvumu, kur iestiprināts arī mazs Latvijas valsts karodzīņš. Foto: T.Eiste

teikties no vecajiem kokiem, kuru vietā tagad iestādīti jauni. Citādi zem biezās lapotnes nekas lāgā neauga, paskaidro Irēnas kundze.

Pamanījām pagalma vidū karoga masatu. «Mežavoti» — tā rakstīts uz speciāli izgatavotā karoga, kas plīvo vējā. Uz dekoratīvā laukakmeņu krāvuma redzams mazs Latvijas valsts karodzīņš. «Idejas autors ir dēls. Viņš to uzstādīja, jo uzskata, ka ar savu valsti jālepojas,» saka Irēna.

Mežu un lauku nostūri savākta liela augu dažādība. Tā esot kā slimība. Vajagot tikai vienreiz sākt, tad augi sarodoties viens pēc otra. Aizbrauc ekskursijā, aizbrauc cie-

mos vai uz tirgu, vienmēr kāds stādījs prasoties uz «Mežavotiem». «Lauku sēta nevar būt bez ābeļdārza,» apgalvo saimniece. Tāpēc vecās ābeles, kas ir rūpīgi koptas, lieliski saskan ar jaunajām ābelītēm un citiem stādījumiem, tāpat kā ķirši un ogulāji. Irēna lepojas ar to, ka viņas dārzā ir vairāki augi, kādi nav sastopami pat Rīgas botāniskajā dārzā. «Te man ir brīnišķīga relaksācija pēc darba gadiem tirdzniecībā un Liepājas taksometru parkā,» viņa ir pārliecīgā, ka atradusi isto veidu, kā bagātināt ikdienu.

L.Kirillova
Turpinājums sekos

LUDZAS RAJONĀ

Par nākotni jārūpējas šodien

Ludzas Novadpētniecības muzejā notika fotoizstādes «Dabas krātuve» atklāšana. Tās autors — Guntis Jānis Eniņš.

Kā atzina autors, fotouzņēmumi tapuši pērn, kad kopā ar saviem palīgiem viņš ir turpinājis Vidzemē un Kurzemē uzsāktu ekspedīciju ar Latvijas dižkoku un svētvietai apzināšanu arī Latgalē.

J. Eniņš ir sarakstījis piecas grāmatas par Latvijas dabu, alām utt., viena no tām ir par Latvijas dižkokiem, publicējis vairāk kā 500 rakstu, kurus temats ir dabas pieminekļi.

Internetā ir informācija, ka Ludzas rajonā aug tikai 4 dižkoki, taču pērnā gada ekspedīcijas laikā J. Eniņš ar savu komandu ir atklājuši vismaz 125 dižkokus.

Kas tad ir dižkoks? Kā saka autors, uz to norāda ne tikai koka fiziskie parametri (stumbra platum, garums), bet arī tas, ko cilvēks, redzot šo dabas brīnumu, izjūt, uztver ar dvēseli.

Mani joti skumdinā fakti, ka izmirst Latvijas lauki. Izmirst ne tikai Latgale, bet arī Vidzeme, Kurzeme, Zemgale. Dižkokus esmu sācis apzināt pirms 30 gadiem, bet tagad, iegriezoties vietās, kurās agrāk auga šie dabas pieminekļi, redzu krūmus, džūksti. Tas taču nav normāli. Lai cik tas neliktos dīvaini, bet 25 - 30 m augstu koku, kura apkārtmērs lielāks par 4 m, dažu desmitu gadu laikā bez ipašas piepūles var iznīcināt krūmi un citi mazāki kokai. Milzenīm vienkārši vairs nepaliel vietas dzīvot. Tā brikšķos, aizaugšajās pļavās arī pazūdižkoki.

Internetā ir pieejama informācija par to, kādi parametri ir dižkokam. Piemēram, ozola apkārt-

mēram ir jābūt 5 m, liepai, gobai, viksnai — 4 m, kļavai — 3,5 m, bērzam, skujkokiem — 3 m, paeglīm — 80 cm.

Dižkoki nevar dzīvot bez cilvēka tuvuma. Parasti tie atrodami laukmalās vai lauku vidū, pie dzīvojamajām mājām, retāk mežos. Taču, kad aiziet cilvēks, mainās arī daba.

Par to varēja pārliecināties arī izstādes dalībnieki, kurus sadarbiā ar Ludzas Novadpētniecības muzeju nelielā ekspedīcijā uz bijušās Runtortas muižas parku aicināja Jānis Eniņš. Izrādās, ka šajā parkā atrodami 3 dižozoli (tiesa, līdz nepieciešamajiem 5 m diametrā viņi vēl nav izauguši, taču jau tuvojas šim skaitlim), viena dižlapegļa un viena liela liepa, kura nākotnē varētu pretendēt uz dižliepas statusu, ja vien kāda jauna roka nebūtu pacentusies izdedzināt tās dobumu un tādējādi nolemt dižo koku iznīkšanai.

J. Eniņšam atklājums ir divains koks, kur divu dažādu koku — bērza un viksnas — stumbri ir saauguši kopā un veido cilvēka acīj neierastu tandemu.

Esmu lūdzis pašvaldībai atrast iespēju un sakārtot apkārti dižkoku tuvumā. Lai šāds liels koks varētu arī turpmāk augt un saglabāt savu varenumu, nepieciešams vien izcirst mazākos kokus un krūmus 10 m attālumā no koka vainaga. Katram no mums ir jāpadomā par savas tautas tradīciju dabas dārgumu saglabāšanā. Tāpēc drīzumā iznāks grāmata, kurā būs apkopoti 100 lielākie Latvijas dižkoki, — saka J. Eniņš.

Sprādzienbīstamu priekšmetu rajonā joprojām netrūkst

Pavasarī un rudens, kad sākas zemes apstrāde, ir spraiga darba

● NMN rotas karavīrs uzdevuma izpildes laikā.

laiks ne tikai zemniekiem, bet arī sapieriem. Lai arī pēdējās karadarbības Latvijas teritorijā notikušas pirms 63 gadiem, zeme joprojām turpina atdot visdažādāko kara laika munīciju.

Latgales novadā šogad piecu mēnešu laikā ZS 54. inženiertehniskā bataljona nespārušās munīcijas neutralizēšanas (NMN) rotas 3. NMN vada speciālisti ir saņēmuši 50 izsaukumus, neutralizējuši 12 rokasgranātas, 49 artilērijas lādiņus (45 — 170 mm), 36 minmetēja minas un vienu 50 kg smagu aviācijas bumbu.

Ziņojumus par sprādzienbīstamu priekšmetu atrašanu un izsaukumus to neutralizēšanai Ludzas rajonā sapieri ir saņēmuši 6 reizes. Līdz šim brīdim iznīcināti 26 sprādzienbīstamu priekšmeti.

Kā LZ informēja ZS 54. inženiertehniskā bataljona NMN rotas 3. NMN vada virsleitnants Maigonis Širksts, 5. janvāri, veicot kratišanu kādā dzīvokli Zil-

upē, policijas darbinieki atrada rokasgranātu F-1-1. Nekavējoties tika izsaukti sapieri un granāta tuvākajā karjerā uzspridzināta.

21. aprīlī Isnaudas pagastā kāds zemes īpašnieks, plānojot diķa rakšanu, uzdūrās aizdomīgiem, lādiņiem līdzīgiem priekšmetiem. Sapieri norādītajā vietā atrada desmit 105 mm artilērijas lādiņus.

3. maijā Blontu pagastā, veicot zemes darbus, tika atrasta viena 81 mm minmetēja mina, bet 12. maijā Zvirgzdenes pagastā, arot zemi, — viens 76 mm artilērijas lādiņš.

5. maijā Nirzas pagasta Raipoles kapos, rokot kapu, tika izrakts viens 81 mm artilērijas lādiņš.

22. maijā Ciblas novada Līdumniekos policijas darbinieki, veicot kratišanu kādā mājā, atrada daudz sprādzienbīstamu priekšmetu. Sapieri neutralizēja vienu 82 mm minmetēju minu, desmit 45 mm artilērijas lādiņus, vienu RG 42 rokas granātu. Pēc veik-

tās eksperimentes atzinuma, šie priekšmeti bija īpaši bīstami. Savukārt tie, kas tika atzīti par mazāk bīstamiem, kalpos kā pierādījumi uzsāktajā kriminālprocesā.

Ko darīt, ja esat pamānījis kara laiku munīciju līdzīgu priekšmetu?

— Zvanīt policijai, informēt gan par iespējamo spridzekli, gan par tā precīzu atrašanās vietu, gan norādīt kontaktersonu. Tālāk strādās policija un izsauks uz norādīto vietu sapierus, — teica M. Širksts.

Latgales skautu salidojums «Virogna 2008»

Netālu no Špoģiem Daugavpils rajonā notika Ezerzemes novada skautu salidojums. Virogna ezerā krastā priežu mežā izveidojās telšu pilsētiņa, kurā dzīvoja 117 dalībnieki no Rēzeknes, Līvāniem, Preiliem, Daugavpils, Ludzas, Keguma un Jelgavas.

Septiņas dienas salidojuma dalībnieki sevi nodrošināja ar pārtiku, bet nometnes organizatori piedāvāja dažādas nodarbošanās — kokgriešanas, celtniecības, ķermeņa apgleznošanas, floristikas, varēja zīmēt uz akmens, airēt. Piemēram, kokgriešanas nodarbibas vadīja viens no vecākajiem Latvijas skautiem Henrihs Čužāns, kuram rīt jau 85. gads, bet 75 gadus viņš piedalās skautu kustībā.

Notika sacensības volejbolā un futbolā. Vairāk nekā septiņas stundas ilga aptuveni 30 km garš naiks pārgājiens, kurā piedalījās 40 dalībnieku. Bija naks spēle mežā, meklējot spokus, par godu Neptūnam ezera krastā notika kostīmu balle, bet noslēgumā — ekskursija uz Aglonu un Sauļeskalna apmeklējums.

«Ludzas Zeme»

JĒKABPILS RAJONĀ

Jēkabpilieši līdzdarbojās «Vairas dziesmu» tapšanā

1. jūnijā kā Dziesmu un deju svētku ieskaņas pasākums Rīgā, Brīvdabas muzeja Kurzemes sētā, notika kultūras menedžmenta centra «Lauska» piedāvāta tautasdīziesmu krājuma «Vairas dziesmas» prezentācija. Latviešu tautasdīziesmas simā krājumam atlasiusi bijusi Valsts prezidente un folkloras pētniece Vaira Viķe-Freiberga. Tās aranžējējis Valdis Mukupāvels. Savulaik, kad ideja par šādu sadarbību vēl bija tapšanas stadijā, Jēkabpili notikušajā pirmajā tautas mūzikas festivālā izskanēja V. Viķes-Freibergas dziedātās dziesmas «Saulīt, mana krustmāte» prezentācija. To papildināja Jēkabpils Tautas nama deju kolektīva «Sadancis» šai dziesmai speciāli iestudētā deja Ineses Lazdānes horeogrāfijā. Tad arī izskanēja doma, ka darbu varētu turpināt, sagatavojot disku ar tautasdīziesmām, kas veicinātu folk-

loras attīstību un popularitāti, jo kopš atmadas laika šajā jomā ir jūtams kritums. Tāpēc, gatavojot diskas prezentāciju, «Lauska» radošie ļaudis atcerējās par Jēkabpils dejotājiem un aicināja viņus koplināt pasākumu. Tam tāpēc jau horeogrāfiskā dziesmas «Saulīt, mana krustmāte» versija.

Jēkabpils domes kultūras darba koordinatore Ilga Cimbule stāsta, ka pasākums bijis ļoti kvalitatīvs, koncentrēts un emocionāls. Īpaši aizkustinoši bijuši V. Viķes-Freibergas komentāri dziesmām un jo sevišķi par tautasdīziesmu, kas veltīta kara tēmai. Tā latviešu tauzai ir sāpīga un skārusi daudzas paaudzes. V. Viķe-Freiberga sacījusi, ka, lai arī kara sekas viņas ģimenei likušas doties svešumā, viņa visu laiku ticējusi, ka reiz atgriezīsies dzīmtenē.

Jau novāc agros kartupeļus

Sākusies vietējo agro kartupeļu novākšana. — Ražas labas, bet varētu būt vēl labākas, — tā par šī gada audzējumu saka z/s «Ritausmas» īpašnieks Jānis Dombrovskis. Viņš šogad sācis ar

● Z/s «Ritausmas» laukos Dunavā audzētie agrie kartupeļi nonāks pansionātā, cietumā, Jēkabpils bērzudārzos, slimnīcā, kā arī vairumtirdzniecības bāzēs un ēdnīcās.

kombainu novākt agros kartupeļus vēl pirms Jāniem. Līdz 1. jūlijam jau bija novākts aptuveni hektārs agro bumbuļu platību.

Jēkabpils lauku konsultāciju

biroja lauku attīstības speciāliste Anita Putka saka, ka šī pavasara sausums ražu nav tik ļoti ieteikmējis, kā tas ir ar vasarājiem, kas tagad dažviet aug divos stāvos -

daļa jau vārpās, bet citi vēl tikai uzdiguši, kas mālainā zemē laikus nesadīga. Taču esot redzams, ka šis būs labs augļu un ogu gads.

«Brīvā Daugava»

Apstiprinātas izmaiņas Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā

Visatļautiba — tā var nosaukt arī attēlā redzamās automašinas pārvaldes dežurdaļā reģistrēti 34 notikumi. Kā «Novadnieku» informē policijas pārvaldes priekšnieka palidze Liens Lāce, nedēļas laikā uz rajona ceļiem notikuši pieci satiksmes negadījumi. Pozitīvi vērtējams fakts, ka cilvēki negadījumos nav cietuši.

Piecas personas piekertas, vadot transportlīdzekli alkohola reibumā, bet viena persona — narkotisko vielu ietekmē. Par transportlīdzekļu vadīšanu alkohola reibumā un bez likumā noteiktajā kārtībā iegūtām transportlīdzekļa vadītāja tiesībām policija uzsākusi trīs kriminālprocessus.

Vēl aizvadītās nedēļas laikā rajonā reģistrēti četri mantas tišas bojāšanas gadījumi un četras zādzības.

Otrā pasaules kara atbalsis — nespāruši lādiņi

7. jūlijā policijā saņemta informācija no Rudzātu pagasta par to, ka kāds vietējais iedzīvotājs, 1969. gadā dzimis virietis, uz tūra atradis nespārušu lādiņu, kas zemē bija saglabājies kopš Otrā pasaules kara gadiem. Tika izsaukti un atraduma vietā ieradās sapieri, kuri lādiņu neutralizēja.

Dienu vēlāk, 8. jūlijā, līdzīgā situācijā nonāca cits Rudzātu pagasta iedzīvotājs. 1965. gadā dzimušais virietis uz lauka atrada divus nespārušus Otrā pasaules kara laika lādiņus. Arī šajā gadījumā tika izsaukti sapieri, kuri lādiņus neutralizēja.

Pie stūres — bez tiesībām un narkotiku reibumā

8. jūlijā Preiļu rajona policijas pārvalde uzsākta kriminālprocess par to, ka Livānos kāds 1980. gadā dzimis virietis piekerts pie automašinas Ford Fiesta stūres narkotisko vielu reibumā. Noskaidrots, ka braucējam nebija arī transportlīdzekļa vadītāja tiesību, kuras likumā noteiktā kārtībā nemaz nebija iegūtas.

Izsists logs aptiekai Livānos

Policijā saņemta informācija par to, ka 10. jūlijā Livānos kādai aptiekai ar akmeni izsists pakešu loga stikls un sabojāta medikamentu vitrina. Par notikušo uzsākta kriminālprocess.

Iebuktēja atstāto automašīnu

11. jūlijā Livānu iedzīvotājs, kāds 1977. gadā dzimis virietis, griezās pēc palidzības policijā, jo bija konstatējis, ka viņam piederošajai automašīni BMW ielocītas abas kreisās puses durvis. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

Nozaga mobilu telefonu un dokumentus

Policijā saņemts 1967. gadā dzimušā Livānu iedzīvotāja iesniegums par to, ka 11. jūlijā pagaidām nenoskaidrotas personas nozagušas viņam piederošo mobilu telefonu un dažādus dokumentus. Par notikušo uzsākta kriminālprocess.

Zagļus interesēja elektromotori un čuguns

13. jūlijā policijā ar iesniegumu griezās 1967. gadā dzimis Livānu novada Rožupes pagasta iedzīvotājs. Virietis bija konstatējis, ka viņam piederošajā klētī *viesojušies* zagļi. Garnadži paņēmuši vairākus elektromotorus, motora reduktoru un dzīrvāvu čuguna korpusu. Policija par notikušo uzsākusi kriminālprocess.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Saeimā trešajā lasījumā pieņemti vairāki būtiski grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, kas paplašina Valsts un pašvaldības policijas tiesības pieņemt lēmumu par satiksmes noteikumu pārkāpumiem un piemērot sodu noteikumu pārkāpējiem, kā arī paredz palielinātus naudas sodus par apstāšanos un stāvēšanu neatlautā vietā.

Iepriekš Valsts policija bija tiesīga pieņemt lēmumu notikuma vietā un sodit autovadītāju par pārkāpumiem, par kuriem likumā paredzēts naudas sods līdz 40 latiem. Šobrīd izskatāmo pārkāpumu kategorija ir paaugstināta līdz 80 latiem, tādējādi turp-

māk būs iespējams izrakstīt sodo protokolu pārkāpuma fiksēšanas brīdi arī par, piemēram, tādu noteikumu neievērošanu kā atļautā braukšanas ātruma pārkāpšana līdz 40 km/h (sods — Ls 60) un par braukšanu ar automobili, kura stikli pārklāti ar pārklājumu, kas neatbilst normatīvo aktu prasībām (sods — Ls 60).

Pašvaldības policijai piešķirtas tādas papildus kontroles funkcijas kā lēmuma pieņemšana par apstāšanās un stāvēšanas noteikumu pārkāpšanu vadītājam klātesot un rikojuma zīmju kontrole par velosipēdu un gājēju celiniem, kā rezultātā policijas pārstāvji var apturēt un sodit šo noteikumu pārkāpējus. Turklat jaunie noteikumi paredz to, ka gājējus par pārkāpumiem varēs sodit arī pašvaldības policija, ne tikai

Valsts policija. Svarīgi grozījumi veikti APK panta 149.5.3. daļā, kas nosaka, ka var saukt pie atbildības transportlīdzekļa vadītāju par nepakļaušanos pašvaldības policijas darbiniekam.

Visbeidzot, lai efektīvi cīnītos ar satiksmes noteikumu pārkāpēju visatļautību, būtiski tiks paaugstināti naudas sodi par apstāšanos un stāvēšanu neatlautā vietā. Par apstāšanās noteikumu pārkāpšanu tiks piešķirts brīdinājums vai naudas sods no Ls 10 līdz Ls 30. Savukārt par stāvēšanu invalidiem paredzētajās stāvvietās tiks paaugstināts līdz Ls 40.

VUGD INFORMĀCIJA

Ugunsgrēku skaits valstī un rajonā samazinās

Šī gada pirmajā pusgadā, salīdzinot ar analogisku laika posmu pērn, ugunsgrēku skaits valstī samazinājies par 20%, bet ugunsnelaimēs bojā gājušo skaits — par 11,3%, «Novadnieku» informē Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) preses un sabiedrisko attiecību nodaļas priekšniece Inga Vetere.

Kopumā valstī sešos mēnešos reģistrēti 5399 ugunsgrēki, pērn — 6790. Vairāk nekā uz pusi mazāk bijis kūlas ugunsgrēku, kā arī samazinājies ugunsgrēku skaits būvobjektos, transporta līdzekļos un transporta nozares objektos, ražošanās ēkās un dzīvojamās mājās. Savukārt vairāk deguši lauksaimnieciskās ražošanas objekti, noliktavas, sabiedriskās ēkas.

Pusgada laikā ugunsgrēkos bojā gājuši 102 cilvēki, pērn šajā laikā dzīvību bija zaudējuši 115 cilvēki.

Ugunsnelaimēs lielākoties vairojama neuzmanīga rīcība ar uguņi — 3939 gadījumos. 563 ugunsgrēki izcēlušies no bojātām elek-

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu brigādes priekšnieks Dzintars Cvilikovskis informē, ka šī gada sešos mēnešos rajonā reģistrēti 88 ugunsgrēki, tajā skaitā divas reizes liesmas dzēstas mežos.

Trīsreiz mazāk dedzināta kūla: pērn reģistrēts 61 kūlas ugunsgrēks, šogad — 20.

Pusgada laikā rajonā liesmās gājuši bojā divi cilvēki. Nav bijis neviens ugunsgrēka, par kura iemeslu varētu minēt tūšu dedzināšanu, toties dežurdaļā saņemti deviņi maldinoši izsaukumi (visa pērnā gada laikā — 44).

Sešos mēnešos veikti 33 glābšanas darbi, četros gadījumos no rajona ūdenskrātuvēm izvilkti noslikuši cilvēki.

Trojerīcēm, to nepareizas ekspluatācijas vai issavienojumu dēļ. Bieži kā ugunsgrēka cēlonis tiek minēta nepareizi izbūvēta apkures sistēma, neiztīrīti dūmvadi, pār kurinātās krāsnis vai citas ar apkuri saistītas problēmas. No bērnu rotālām ar uguni izcēlušies 58 ugunsgrēki, savukārt 158 reizes notikusi tīša dedzināšana (šim pārkāpumam ir tendence palielināties).

Pusgada laikā VUGD speciālisti veikuši glābšanas darbus 1960 reizes, izglābtī 142 cilvēki. 341 reizi glābēji bijuši nepieciešami satiksmes negadījumos, 313 ga-

dījumos palīdzēts iedzīvotajiem, 66 reizes noticis darbs ar bista māmām vielām, 382 reizes sniegta tehniskā palīdzība, bet 183 gadījumos glābti dzīvnieki.

Glābēji no ūdens krātuvēm izvilkusi 68 noslikušos, tajā skaitā 20 bojā gājušie reģistrēti jūnijā. Līdzīgi bijis arī iepriekšējos gados. Piemēram, pērn jūnijā ūdenskrātuvēs gāja bojā 33 cilvēki, jūlijā — 13, bet augustā — 46.

Tādēļ VUGD aicina iedzīvotājus nebūt pārgalvīgiem un neaizmirst par savu drošību, atpūšoties pie ūdeņiem, vizinoties ar laivām, kuieriem vai ūdens motocikliem.

POLICIJAS ZIŅAS

No 7. līdz 13. jūlijam Preiļu rajona policijas pārvaldes dežurdaļā reģistrēti 34 notikumi. Kā «Novadnieku» informē policijas pārvaldes priekšnieka palidze Liens Lāce, nedēļas laikā uz rajona ceļiem notikuši pieci satiksmes negadījumi. Pozitīvi vērtējams fakts, ka cilvēki negadījumos nav cietuši.

Piecas personas piekertas, vadot transportlīdzekli alkohola reibumā, bet viena persona — narkotisko vielu ietekmē. Par transportlīdzekļu vadīšanu alkohola reibumā un bez likumā noteiktajā kārtībā iegūtām transportlīdzekļa vadītāja tiesībām policija uzsākusi trīs kriminālprocessus.

Vēl aizvadītās nedēļas laikā rajonā reģistrēti četri mantas tišas bojāšanas gadījumi un četras zādzības.

Otrā pasaules kara atbalsis — nespāruši lādiņi

7. jūlijā policijā saņemta informācija no Rudzātu pagasta par to, ka kāds vietējais iedzīvotājs, 1969. gadā dzimis virietis, uz tūra atradis nespārušu lādiņu, kas zemē bija saglabājies kopš Otrā pasaules kara gadiem. Tika izsaukti un atraduma vietā ieradās sapieri, kuri lādiņu neutralizēja.

Dienu vēlāk, 8. jūlijā, līdzīgā situācijā nonāca cits Rudzātu pagasta iedzīvotājs. 1965. gadā dzimušais virietis uz lauka atrada divus nespārušus Otrā pasaules kara laika lādiņus. Arī šajā gadījumā tika izsaukti sapieri, kuri lādiņus neutralizēja.

Pie stūres — bez tiesībām un narkotiku reibumā

8. jūlijā Preiļu rajona policijas pārvalde uzsākta kriminālprocess par to, ka Livānos kāds 1980. gadā dzimis virietis piekerts pie automašinas Ford Fiesta stūres narkotisko vielu reibumā. Noskaidrots, ka braucējam nebija arī transportlīdzekļa vadītāja tiesību, kuras likumā noteiktā kārtībā nemaz nebija iegūtas.

Izsists logs aptiekai Livānos

Policijā saņemta informācija par to, ka 10. jūlijā Livānos kādai aptiekai ar akmeni izsists pakešu loga stikls un sabojāta medikamentu vitrina. Par notikušo uzsākta kriminālprocess.

Iebuktēja atstāto automašīnu

11. jūlijā Livānu iedzīvotājs, kāds 1977. gadā dzimis virietis, griezās pēc palidzības policijā, jo bija konstatējis, ka viņam piederošajai automašīni BMW ielocītas abas kreisās puses durvis. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

Nozaga mobilu telefonu un dokumentus

Policijā saņemts 1967. gadā dzimušā Livānu iedzīvotāja iesniegums par to, ka 11. jūlijā pagaidām nenoskaidrotas personas nozagušas viņam piederošo mobilu telefonu un dažādus dokumentus. Par notikušo uzsākta kriminālprocess.

Zagļus interesēja elektromotori un čuguns

13. jūlijā policijā ar iesniegumu griezās 1967. gadā dzimis Livānu novada Rožupes pagasta iedzīvotājs. Virietis bija konstatējis, ka viņam piederošajā klētī *viesojušies* zagļi. Garnadži paņēmuši vairākus elektromotorus, motora reduktoru un dzīrvāvu čuguna korpusu. Policija par notikušo uzsākusi kriminālprocess.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Braukšanas instruktoriem turpmāk nebūs nepieciešamas licences

7. jūlijā izskatītie grozījumi Ceļu satiksmes likumā paredz, ka turpmāk personām, kas sniedz transportlīdzekļu vadītāju apmācību, pakalpojumus, vairs nevajadzēs licenci. Braukšanas mācību instruktoriem būs jāstājas darba attiecībās ar komersantiem vai izglītības iestādēm, kas nodarbojas ar transportlīdzekļu vadītāju apmācību.

darīt transporta līdzekļu vadītāju apmācību kvalitatīvāku.

Papildus tam tiks samazināts arī administratīvā procesa apjoms, jo nebūs nepieciešams izsniegt licences. Tomēr arī turpmāk VAS «Ceļu satiksmes drošības direkcija» un Valsts tehniskā agentūra turpinās uzraudzīt autoskolu darbību — pārbaudīt to apmācību (gan teorētisko, gan praktisko) rezultātus, juridisko saistību ar audzēkniem izpildī, telpu iekārtojumu u.c.

Uz dato bridi grozījumi attieksies uz aptuveni 160 strādājošām autoskolām Latvijā, jaundibināmajām skolām un apmēram 1000 braukšanas mācību instruktoriem.

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

Kas, pēc jūsu domām, ir cēlonis autobusu biešu cenu kāpumam? Vai jūs skar šī problēma?

No 1. jūlija visos starppilsētu autobusu maršrutos ir būtiski paaugstinājusies maksa par biletē. Braukšanas maksa tika paaugstināta, stājoties spēkā valdības noteikajai jaunajai cenu politikai, kas paredz palielināt braukšanas maksu līdz 2,2 santūmiem par katru nobraukto kilometru, vienlaikus nosakot 40 santūmus lielu maksu par iekāpšanu autobusā.

Marija Aksjenova no Vilniem:

— Grūti atbildēt uz šo jautājumu. Pati bieži braucu sabiedriskajā transportā. Mēs arī bez šīs problēmas dzīvojam, var teikt, nabadzībā, un tagad vēl biežes ir tik dārgas. Par vienu pieturu, ko regulāri nobraucu, agrāk tagad — 40 santūmus. Kā tā?! Drīz pat maizei naudas nepiekti. Bet, ja vajag braukt, neiesi taču kājām. Domāju, ka cilvēki taupīs kur tik var, daudz ko atteiks sev. Piemēram, retāk ies pie ārsta, pirkst mazāk zālu. Tas nav pārāk patīkami.

Liga no Rēzeknes:

— Manuprāt, biešu cenas tika paceltas inflācijas dēļ, tāpēc, ka viss paliek dārgāks, tājā skaitā degviela. Man pašai ir mazs bērns, tāpēc bieži ar autobusu nebrauku. Lai gan degviela tagad ir dārga, daudzi biežāk brauks

ar savām mašīnām, tāpēc sabiedrisko transportru izmantos mazāk. Bet vēl labāk būtu, ja cilvēki brauktu ar divrīteņiem.